

Wymagania edukacyjne z języka polskiego

I. Główne założenia

Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia na j. polskim polega na rozpoznaniu przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej, określonej w odrębnych przepisach i realizowanych w szkole programów nauczania, uwzględniających tę podstawę.

II. Obszary aktywności podlegające ocenie

W ramach przedmiotu język polski ocenie podlegają:

- mówienie (opowiadania ustne - twórcze i odtwórcze),
- czytanie (głośne - bez przygotowania, z przygotowaniem; ciche ze zrozumieniem),
- pisanie, redagowanie określonych form wypowiedzi (w domu i w klasie),
- znajomość wybranych zagadnień z nauki o języku (gramatyki),
- posługiwanie się poznanymi zasadami pisowni,
- znajomość treści lektur,
- analizowanie i interpretowanie tekstów,
- inne (recytacja, realizacja projektów, praca w grupach, aktywność na lekcjach, rysunkowe konkretyzacje utworów literackich).

III. Ogólne wymagania na poszczególne oceny z uwzględnieniem poziomu wiadomości i umiejętności

Uczeń otrzyma ocenę celującą, jeżeli:

- opanuje w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej,
- samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,
- posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretyczno-praktycznych,
- osiąga sukcesy w olimpiadach, konkursach języka polskiego,
- jest czytany,
- wykonuje prace pisemne na wysokim poziomie - zarówno pod względem treści, jak i formy oraz kompozycji,
- zachowuje odpowiedni do charakteru pracy styl wypowiedzi - swobodny, barwny, kwiecisty, obrazowy,
- posługuje się wyszukany, bogatym słownictwem; swobodnie operuje słowem (synonimy, antonimy, słownictwo oceniające),
- wprowadza różnorodne zdania, bezbłędnie stosuje zasady interpunkcji i ortografii,

- jest gotów pomagać innym w nauce.

Uczeń otrzyma ocenę bardzo dobrą, jeżeli

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony przez program nauczania w danej klasie,
- charakteryzuje się dużą wiedzą z dziedziny literatury i nauki o języku,
- poprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, bez trudu wyraża swe myśli, potrafi wyciągać logiczne wnioski,
- pisze samodzielnie wypracowanie na bardzo dobrym poziomie,
- w pracach pisemnych stosuje zasady pisowni,
- samodzielnie dobiera teksty wykraczające poza kanon lektur,
- bierze aktywny udział w lekcjach.

Uczeń otrzyma ocenę dobrą, jeżeli:

- opanował materiał programowy w znacznym stopniu,
- poprawnie wykorzystuje zdobyte wiadomości, samodzielnie wykonuje polecenia nauczyciela,
- potrafi wyrażać swe myśli, uzasadniać sądy, wyciągać wnioski,
- nie robi poważnych błędów ortograficznych, korzysta samodzielnie ze słownika ortograficznego,
- redaguje samodzielnie wypracowania,
- zawsze wywiązuje się ze swoich obowiązków,
- odbiera i analizuje teksty kultury.

Uczeń otrzyma ocenę dostateczną, jeżeli:

- uczeń opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania w danej klasie na poziomie nieprzekraczającym wymagań zawartych w podstawie programowej,
- potrafi samodzielnie wykonać zadania o średnim stopniu trudności,
- zdarza się mu popełniać poważne błędy ortograficzne,
- pisanie samodzielnie wypracowań nastęrcza mu trudności,
- zna treść omawianych tekstów kultury.

Uczeń otrzyma ocenę dopuszczającą, jeżeli:

- nie opanował w pełni zapisów podstawy programowej, lecz poziom jego wiedzy i umiejętności umożliwia uzupełnienie zaległości,
- wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności,
- ma trudności ze zrozumieniem omawianych tekstów,
- ma problemy z aktywnością na lekcjach,
- ma trudności z zastosowaniem zasad pisowni,

- samodzielne wypracowania pisze na niskim poziomie.

Uczeń otrzyma ocenę niedostateczną, jeżeli:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej,
- braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają mu dalszą naukę,
- nie redaguje zadań pisemnych lub są one na niewystarczającym poziomie,
- nie ma motywacji do nauki, nie podejmuje prób poprawy ocen,
- jest bierny na lekcjach.

IV. Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów

1. Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności:

LP.	FORMA	DEFINICJA
1.	Praca klasowa	Przekrojowa praca pisemna w klasie; zapowiedziana z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem; w trakcie której zostają sprawdzone różnorodne umiejętności oraz poziom wiedzy merytorycznej ucznia.
2.	Praca klasowa literacka	Spełniająca kryteria pracy klasowej oraz stanowiąca przygotowanie do egzaminu.
3.	Sprawdzian	Zapowiedziana z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem praca pisemna obejmująca swoim zakresem jeden z realizowanych w danym semestrze działów programu nauczania.
4.	Sprawdziany z lektur	Zapowiedziana z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem praca pisemna, obejmująca swoim zakresem treść lektury.
5.	Kartkówka	Niezapowiedziana praca pisemna obejmująca swym zakresem nie więcej niż trzy wskazane zagadnienia.
6.	Odpowiedź ustna	Niezapowiedziane sprawdzenie wiedzy i umiejętności w formie ustnej obejmująca nie więcej niż trzy zagadnienia.

7.	Prezentacje	Indywidualne lub grupowe zaprezentowanie efektów pracy (inscenizacja, przemówienie, udział w projekcie itd.)
8.	Aktywność, praca w grupach	Ocenianie bieżące przygotowania do lekcji, udziału w lekcji, prowadzenia notatek, zabierania głosu w dyskusji.
9.	Dłuższa praca pisemna	Praca pisemna, sprawdzająca różnorodne umiejętności oraz poziom wiedzy merytorycznej ucznia.
10.	Zadania	Ustne albo pisemne ćwiczenia mające na celu utrwalenie zdobytej wiedzy i umiejętności lub przygotowanie do lekcji.
11.	Dyktando	Praca pisemna sprawdzająca umiejętności oraz wiedzę ucznia z zakresu ortografii lub interpunkcji.
12.	Recytacja	Wygłoszenie tekstu.
13.	Zeszyt przedmiotowy	Sprawdzany pod kątem kompletności notatek, poprawności ortograficznej i estetyki.
14.	Konkursy i olimpiady	Laureat etapu szkolnego konkursu i uczestnik etapu ponadszkolnego konkursu lub olimpiady.
15.	Testy diagnostyczne	Testy sprawdzające wiedzę i umiejętności uczniów po kolejnych etapach nauki w szkole.

2. Procentowy próg ocen zależy od budowy arkusza pomiaru wiedzy i umiejętności uczniów (typów zadań).

3. Zasady oceniania wypracowań

- Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, nauczyciel oceni ją na 0 punktów.
- Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, nauczyciel oceni ją na 0 punktów.
- Jeżeli objętość wypowiedzi jest krótsza niż zalecana w poleceniu, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: realizacji tematu wypowiedzi, elementów twórczych/retorycznych oraz kompetencji literackich i kulturowych. W pozostałych kryteriach nauczyciel przyzna 0 punktów.

- Jeżeli uczeń w czasie przeprowadzania pomiaru wiedzy i umiejętności korzysta z niedozwolonej pomocy, nie otrzymuje oceny. Ma wtedy obowiązek ponownego przystąpienia do pomiaru wiedzy i umiejętności w terminie wyznaczonym przez nauczyciela bez możliwości poprawy uzyskanej oceny. Otrzymuje także uwagę z zachowania zgodną z systemem pochwał i uwag zawartym w rozdziale XIII Statutu.
- Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy.

V. Sposób informowania o postępach lub ich braku

Na początku roku szkolnego nauczyciel informuje uczniów o wymaganiach edukacyjnych wynikających z realizowanego programu nauczania, przedstawia formy sprawdzania umiejętności uczniów oraz kryteria oceniania. Informacje o wiedzy, postępach, umiejętnościach i zachowaniu ucznia nauczyciel przekazuje rodzicom poprzez:

- ✓ Zapisy w dzienniku elektronicznym Librus.
- ✓ Zapisy w zeszyte przedmiotowym.
- ✓ Konsultacje i wywiadówki z rodzicami.

VI. Zasady poprawiania ocen

Uczeń ma prawo do jednokrotnej poprawy oceny ze wszystkich pisemnych form sprawdzania wiadomości i umiejętności oraz odpowiedzi ustnych w terminie dwóch tygodni od wystawienia oceny (zadania o podobnym stopniu trudności, tym samym zakresie wiedzy i umiejętności oraz formie). Jeżeli uczeń poprawił ocenę, to bierze się pod uwagę ocenę poprawioną, która odzwierciedla aktualny stan jego wiedzy. Uczeń nieobjęty pomiarem wiedzy i umiejętności zobowiązany jest do przystąpienia do niego w ciągu dwóch tygodni od powrotu na zajęcia szkolne w terminie wskazanym przez nauczyciela i zaliczenia ww. prac. Nieobecnemu uczniowi w dzienniku elektronicznym w miejscu oceny nauczyciel stawia poziomą kreskę (-).

VII. Zasady udostępniania prac pisemnych

Nauczyciele udostępniają sprawdzone prace pisemne uczniom oraz ich rodzicom/opiekunom prawnym. Uczniowie otrzymują swoje prace pisemne podczas lekcji, można je sfotografować. Sprawdziany, prace klasowe i dyktanda znajdują się u nauczyciela i przechowywane są w szkole.

VIII. Warunki i tryb podwyższania oceny przewidzianej z zajęć edukacyjnych

1. W terminie 1 tygodnia przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem Rady Pedagogicznej nauczyciele, wpisując do dziennika elektronicznego przewidywane oceny, informują ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów) o przewidywanych dla niego rocznych/końcowych ocenach klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych.

2. Rodzic (prawny opiekun) ucznia ma prawo wnioskować na piśmie do dyrektora szkoły o podwyższenie oceny z ww. zajęć edukacyjnych o jeden stopień.
3. Wniosek o przeprowadzenie sprawdzianu rodzic (prawny opiekun) składa w terminie do 3 dni roboczych od uzyskania przez ucznia informacji o przewidywanej rocznej/końcowej ocenie klasyfikacyjnej z obowiązkowych lub dodatkowych zajęć edukacyjnych.
4. Uczeń uzyska wyższą niż przewidywana roczną/końcową ocenę klasyfikacyjną z obowiązkowych lub dodatkowych zajęć edukacyjnych, jeśli w wyniku sprawdzenia wiadomości i umiejętności uzyska ocenę, o którą się ubiega. Stopień trudności zadań na sprawdzianie musi odpowiadać wymaganiom edukacyjnym na ocenę, o którą ubiega się uczeń. Stosunek zadań otwartych do zamkniętych na sprawdzianie wynosi 7:3. Warunkiem otrzymania przez ucznia oceny wyższej niż przewidywana jest uzyskanie co najmniej 75% punktów ze sprawdzianu.
5. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności odbywa się w formie pisemnego sprawdzianu.
6. Sprawdzian przeprowadza się nie później niż na dzień przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem plenarnym rady pedagogicznej, termin i miejsce sprawdzianu ustala się w porozumieniu z rodzicami (prawnymi opiekunami) ucznia.
7. O terminie i miejscu sprawdzianu powiadamia nauczyciel danych zajęć edukacyjnych, którego dotyczy sprawdzian, przysyłając wiadomość do rodziców (prawnych opiekunów) ucznia oraz ucznia z wykorzystaniem narzędzi elektronicznych.
8. Sprawdzian obejmujący wymagania edukacyjne na ocenę, o którą ubiega się uczeń, przygotowuje i przeprowadza nauczyciel danych zajęć edukacyjnych.
9. Z przeprowadzonego sprawdzianu nauczyciel sporządza protokół zawierający zwłaszcza: termin, miejsce, ocenę, o którą ubiega się uczeń, dane ucznia i nauczyciela przeprowadzającego sprawdzian oraz wynik sprawdzianu. Do protokołu dołącza się podpisaną i poprawioną pracę ucznia. Dokumenty stanowią załącznik do arkusza ocen ucznia.
10. Jeżeli uczeń nie przystąpi do sprawdzianu w wyznaczonym terminie z przyczyn nieusprawiedliwionych, traci prawo do ubiegania się o podwyższenie oceny.

IX. Ustalenia końcowe

- Ocena roczna uwzględnia oceny za pierwszy i drugi semestr.
- Przy wystawianiu oceny śródrocznej lub końcowej nauczyciel bierze pod uwagę wszystkie stopnie ucznia. Oceny te nie są średnimi arytmetycznymi ocen cząstkowych.
- Przedmiotowy system oceniania uwzględnia pisemne opinie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i zakłada obniżenie wymagań edukacyjnych w stosunku do uczniów, u których stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się lub deficyty rozwojowe.
- Szczegółowe wymagania na poszczególne oceny z uwzględnieniem poziomu wiadomości i umiejętności znajdują się w załączniku nr 1.

Opracowali: mgr Magdalena Basińska, mgr Marzena Dach-Kolanko, mgr Monika Maciolek, mgr Magdalena Pawłowicz, mgr Grzegorz Piątas.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY

KLASA 4

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą.

I. Kształcenie literackie i kulturowe

I.1. Czytanie utworów literackich – liryka

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
– rozpoznaje czytany utwór jako wiersz, – wygłasza z pamięci wskazany wiersz, – nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór, – krótko opowiada, o czym jest przeczytany utwór, – wie, kto to jest osoba mówiąca w wierszu, – wyjaśnia pojęcie podmiot liryczny, – wie, kto to jest bohater wiersza, – wyjaśnia pojęcie adresat utworu,	- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – wymienia cechy poezji, – czyta wiersz głośno i wyraźnie, – wygłasza z pamięci wskazany wiersz, zwracając uwagę na znaki przestankowe, – wypowiada się na temat przeczytanego utworu, – podejmuje próbę uzasadnienia wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór,	- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – uzasadnia, dlaczego utwór jest wierszem, – czyta wiersz, akcentując ważne słowa, – wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, z poprawną dykcją, – określa temat wiersza, – opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, – wyodrębnia obrazy poetyckie,	- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – wyjaśnia, na czym polega język poezji, – czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację, – wygłasza wiersz z pamięci, odpowiednio modulując głosem i dokonując interpretacji głosowej, – opowiada w ciekawy sposób o sytuacji przedstawionej w wierszu, bohaterze wiersza, podmiocie lirycznym i ich uczuciach,	- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – prezentuje informacje na temat wiersza w formie, którą sam wybierze, w tym w formie interaktywnej, – samodzielnie dokonuje analizy i interpretacji utworu, – tworzy własne przykłady epitetów, porównań, uosobień, zdrobnień, wyrazów dźwiękonaśladowczych, – wyjaśnia funkcje epitetów, porównań, powtórzeń, wyrazów dźwiękonaśladowczych,

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
– odróżnia podmiot liryczny od adresata wiersza, – wskazuje wers i strofę (zwrotkę), – odróżnia wers od strofy (zwrotki), – wyjaśnia, czym jest wers i refren, – wymienia nazwy środków stylistycznych, takich jak: epitet, porównanie, powtórzenie, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, zdrobnienie, – wymienia elementy rytmizujące wypowiedź: wers, strofa, – zna pojęcie hymnu, – odróżnia utwór wierszowany od utworu epickiego, – nazywa elementy budowy utworu: tytuł.	– wskazuje wartości ważne dla poety w omawianych utworach, – określa nastrój wiersza, – tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny), np. rysunek, dramę, który będzie interpretacją omawianego utworu, – podaje wyrazy wskazujące na podmiot liryczny i adresata, – opowiada o osobie mówiącej (podmiocie lirycznym) w wierszu, – przedstawia myśli i uczucia osoby mówiącej w wierszu, – wskazuje adresata utworu, – wskazuje bohatera utworu, – znajduje wers, w którym jest zawarty zwrot do adresata, – rozpoznaje epitety, porównania, wyrazy	– nazywa uczucia, jakie wzbudza w nim czytany utwór, – przedstawia, jak rozumie omawiany utwór, w tym w formie przekładu intersemiotycznego, np. rysunek, dramę, – wskazuje cechy podmiotu lirycznego, – określa cechy bohatera wiersza, – porównuje rymy w dwóch dowolnie wybranych strofach, – rozpoznaje w wierszu epitety, porównania, powtórzenia, wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienia i zdrobnienia, – rozpoznaje refren jako element rytmizujący wypowiedź, – dzieli wersy na sylaby i podaje ich liczbę w każdym z nich,	– opisuje zachowanie bohatera utworu i wyraża swoją opinię na jego temat, – porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, – opisuje adresata utworu, – wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia, które wzbudza w nim czytany utwór, – wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu, – wyjaśnia znaczenie przenośne w tekście, – uzasadnia własne rozumienie utworu, – rozpoznaje funkcje epitetów, porównań, powtórzeń, wyrazów dźwiękonaśladowczych i uosobień, zdrobnień, – wyjaśnia, na czym polega rytm utworu, – odróżnia informacje ważne od mniej istotnych,	- ych i uosobień, zdrobnień, – wymyśla własne propozycje wyrazów rymujących się, – wyczerpująco omawia sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń, – określając nastrój wiersza, uzasadnia swoją wypowiedź i odwołuje się do elementów utworu, – charakteryzuje podmiot liryczny, odwołując się do treści wiersza, – charakteryzuje bohatera utworu, odwołując się do treści wiersza, – porównuje podmiot liryczny z adresatem i bohaterem wiersza, – rozpoznaje hymn wśród innych gatunków literackich.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
	dźwiękonaśladowcze, powtórzenia, uosobienia i zdrobnienia w omawianych tekstach, – wskazuje rymy w wierszu, – rozpoznaje rym jako element rytmizujący wypowiedź, – rozpoznaje utwór liryczny jako hymn, – dzieli wers na sylaby.	– wymienia cechy hymnu.	– rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź (liczba sylab w wersie), – wskazuje cechy hymnu w danym utworze.	

I.1. Czytanie utworów literackich – epika

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
– odpowiada na proste pytania dotyczące fragmentu tekstu, – odróżnia utwór epicki od wiersza, – wymienia elementy świata przedstawionego, takie jak: czas i miejsce akcji, bohaterowie, zdarzenia, – rozpoznaje fikcję literacką,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – odpowiada na pytania dotyczące fragment tekstu, – wymienia cechy utworu epickiego, – krótko opisuje elementy świata przedstawionego, – odróżnia elementy	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – odpowiada na proste pytania dotyczące znajomości całego tekstu, – czyta głośno, wyraźnie, z odpowiednią artykulacją i z uwzględnieniem	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – analizuje elementy świata przedstawionego i wyciąga wnioski z analizy, – wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi a fantastycznymi w przeczytanych utworach,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – porównuje elementy świata przedstawionego różnych utworów, – dowodzi, że czytany utwór należy do określonego rodzaju i gatunku literackiego, podając

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
– wskazuje elementy realistyczne w omawianych utworach, – wymienia wybrane gatunki literackie, takie jak: baśń, legenda, – nazywa elementy budowy utworu: tytuł, – wymienia wybrane wydarzenia omawianego utworu, – rozpoznaje, kim jest osoba mówiąca w utworze epickim, – rozpoznaje bohatera, – wymienia bohaterów utworu, – zna pojęcie narratora, – zna pojęcie narracji, – rozpoznaje wątek główny w utworze, – nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst, – rozpoznaje znaczenie	- realistyczne od fantastycznych, – wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w przeczytanych utworach, – wymienia cechy gatunkowe baśni i legendy, – wyszukuje w tekście określone informacje, – rozpoznaje elementy budowy utworu: tytuł, – ustala kolejność wydarzeń w utworze, – podaje wyrazy wskazujące narratora, – rozpoznaje rodzaje bohaterów w utworze, – przedstawia bohatera utworu, – wymienia niektóre cechy bohaterów, – rozpoznaje wyrazy wskazujące na narrację, – rozpoznaje wątki poboczne, – wyjaśnia znaczenie	- znaków interpunkcyjnych, – rozpoznaje czytany utwór jako epikę oraz baśń i legendę, – opowiada o elementach świata przedstawionego, – odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych w omawianych utworach, – opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły, – wskazuje dialog w utworze, – określa rodzaj narratora w omawianym utworze, – nazywa rodzaj bohatera (bohater pierwszoplanowy, drugoplanowy, epizodyczny), – wymienia większość cech bohaterów, – określa rodzaj narracji (narracja pierwszoosobowa), – omawia wątek główny utworu, – określa doświadczenia	– uzasadnia przynależność rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową do baśni i legendy, – rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, – wskazuje cechy narratora w zależności od jego rodzaju, – rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze, – określa relacje łączące bohaterów utworu, – uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do omawianego utworu, – odróżnia bohatera pierwszoplanowego od drugoplanowego i epizodycznego, – dokonuje analizy fragmentu utworu, aby określić rodzaj narracji, – określa tematykę utworu, – omawia wątek poboczny,	- odpowiednie przykłady z tekstu, – rozpoznaje funkcje elementów budowy utworu: tytuł, – prezentuje według własnego pomysłu, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami, – porównuje narratorów w różnych utworach literackich, – charakteryzuje bohatera w omawianym utworze, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, – porównuje narrację pierwszoosobową z trzecioosobową i przedstawia swoje wnioski, – określa problematykę utworu i prezentuje ją w twórczy sposób.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
dosłowne w tekście, – opowiada o treści utworu, zachowując kolejność wydarzeń.	dosłowne w utworze, – wypowiada się na temat przeczytanego utworu, – wskazuje wartości ważne dla bohaterów w omawianych utworach, – rozpoznaje informacje ważne w utworze, – tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny), np. rysunek, dramę, spektakl teatralny, który będzie jego własną interpretacją utworu.	bohaterów literackich, – prezentuje własne rozumienie utworu, – ocenia bohaterów literackich oraz zdarzenia, – rozpoznaje informacje mniej ważne w utworze, – rozpoznaje fakty i opinie, – wymienia cechy identyfikujące teksty kultury należące do literatury, – odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego, np. rysunek, drama, spektakl teatralny.	– porównuje doświadczenia bohaterów literackich z własnymi, – odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, – porównuje cechy identyfikujące teksty kultury należące do: literatury, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych, – porównuje treść czytanych utworów z własnymi doświadczeniami.	

I.2. Odbiór tekstów kultury – komiks

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
KOMIKS				
– odpowiada na proste pytania dotyczące treści fragmentu komiksu,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – czyta komiks wyraźnie, z odpowiednią	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – analizuje elementy świata	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
KOMIKS				
– zna pojęcie komiksu, – odróżnia utwór pisany prozą od komiksu, – rozpoznaje komiks, – krótko opowiada, o czym jest komiks, – wymienia elementy świata przedstawionego w komiksie, takie jak: czas i miejsce akcji, bohaterowie, zdarzenia, – podaje wybrane wydarzenia omawianego komiksu.	– odpowiada na pytania dotyczące treści całego komiksu, – opisuje elementy świata przedstawionego w komiksie, – rozróżnia i wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w komiksie, – wymienia charakterystyczne cechy komiksu, – wyszukuje w komiksie określone informacji, – ustala kolejność wydarzeń w utworze, – rozpoznaje rodzaje bohaterów w komiksie, – przedstawia bohatera komiksu, – wymienia niektóre cechy bohaterów, – wypowiada się na temat przeczytanego komiksu, – wskazuje wartości ważne	- artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych, wyrazów dźwiękonaśladowczych i wykrzykników, – rozpoznaje czytany utwór jako komiks, – opowiada o elementach świata przedstawionego w komiksie, – odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych w komiksie, – prezentuje w dowolnej formie treść komiksu, w tym w formie interaktywnej, – opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły komiksu, – wskazuje w komiksie wypowiedzi bohaterów, – nazywa rodzaj bohatera: bohater pierwszoplanowy i drugoplanowy, – wymienia większość cech bohaterów, – ocenia bohaterów literackich i zdarzenia, – rozpoznaje informacje mniej ważne w komiksie,	- przedstawionego w komiksie i wyciąga wnioski z analizy, – wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi a fantastycznymi w komiksie, – uzasadnia, dlaczego utwór jest komiksem, – rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe w komiksie, – rozpoznaje rodzaj bohatera w komiksie, – określa relacje łączące bohaterów komiksu, – uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do komiksu, – odróżnia bohatera pierwszoplanowego od drugoplanowego w komiksie, – określa tematykę komiksu, – porównuje doświadczenia bohaterów komiksu z własnymi,	– udowadnia, że czytany utwór jest komiksem, podając odpowiednie przykłady z tekstu, – prezentuje według własnego pomysłu, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami w komiksie, – charakteryzuje bohatera w omawianym komiksie, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, – określa problematykę komiksu i prezentuje ją w twórczy sposób, – wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń przedstawionych w komiksie, odwołując się do znajomości całej lektury,

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
KOMIKS				
	dla bohaterów komiksu, – rozpoznaje ważne informacje w komiksie, – tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny), np. rysunek, dramę, spektakl teatralny, który będzie jego interpretacją omawianego komiksu.	– odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego, np. w postaci rysunku, dramy, spektaklu teatralnego.	– odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, – charakteryzuje komiks jako tekst kultury, – opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w komiksie, – odczytuje uczucia przedstawione na rysunkach.	– tworzy według własnego pomysłu komiks z poznanymi bohaterami.

I.2. Odbiór tekstów kultury – obraz

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
OBRAZ				
– określa tematykę obrazu, – nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim dzieło sztuki, – wymienia elementy obecne na obrazie.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – prezentuje elementy przedstawione na obrazie, – wymienia elementy realistyczne i fantastyczne obecne na obrazie, – odróżnia pejzaż od portretu i martwej natury.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – opisuje sytuację przedstawioną na obrazie, – nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie z obrazu, – określa uczucia, jakie wywołuje obraz,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – opisuje pierwszy i drugi plan obrazu, – opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na obrazie, – opisuje umieszczone na obrazie elementy,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – określa nastrój obrazu oraz uzasadnia swoją wypowiedź, – przedstawia własne zdanie na temat sytuacji z obrazu, – omawia elementy sztuki plastycznej, takie jak: plan, barwy, kompozycja, światło, ruch, – dokonuje przekładu intersemiotycznego,

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
OBRAZ				
		– przedstawia własne rozumienie dzieła sztuki, – wskazuje cechy tekstów kultury należących do sztuk plastycznych.	– przedstawia własne rozumienie dzieła sztuki poprzez podanie tematów rozmów postaci przedstawionych na obrazie, – rozumie właściwości tekstów kultury należących do sztuk plastycznych.	np. tworzy i opowiada historię, która mogłaby się wydarzyć w miejscu ukazanym na obrazie.

II. Kształcenie językowe

II.1. Gramatyka języka polskiego – fonetyka

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
FONETYKA				
– wie, co to jest alfabet, – zna pojęcie litery i głoski, – rozpoznaje samogłoski i spółgłoski, – rozpoznaje sylabę, – wie, że samogłoska i może pełnić w wyrazie różne funkcje.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – zna alfabet, – wie, co to jest litera, – wie, co to jest głoska, – odróżnia litery od głosek, – odróżnia samogłoski od spółgłosek, – dzieli wyraz na sylaby,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – porządkuje proste wyrazy według alfabetu, – dzieli wyrazy na litery, – wskazuje w wyrazie samogłoski i spółgłoski, – dzieli wyrazy na sylaby, – określa funkcję samogłoski i.	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – poprawnie przenosi wyrazy, – porządkuje trudniejsze wyrazy według alfabetu, – dzieli wyrazy na głoski, – rozpoznaje funkcję samogłoski i w wyrazie.	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – wykorzystuje w praktyce znajomość alfabetu do sprawnego wyszukiwania tytułów utworów w podręczniku i wyrazów w słownikach, – dzieli wyraz na głoski, zwracając uwagę na różne

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
FONETYKA				
	– wie, co to jest samogłoska, – rozróżnia funkcję samogłoski i			funkcje samogłoski i.

II.1. Gramatyka języka polskiego – części mowy

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
CZĘŚCI MOWY				
– wymienia części mowy, takie jak: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówki, przymiotnik, spójnik, zaimek, – podaje pytania odmiennych części mowy, – rozpoznaje osobowe formy czasownika, – wymienia formy, przez które odmienia się czasownik: czasy, osoby, liczby, rodzaje, – odróżnia bezokolicznik od odmiennych	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – rozpoznaje w zdaniu części mowy, takie jak: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówki, przymiotnik, – rozpoznaje nieosobowe formy czasownika: bezokoliczniki, – nazywa przypadki i ich pytania, – rozpoznaje czas i tryb czasownika, – wskazuje wyrażenie przymkowe,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych, – rozpoznaje formy przypadków wyrazów, – rozpoznaje rodzaj czasownika, – stosuje poprawne formy rzeczownika, czasownika, przymiotnika, – odmienia rzeczownik przez przypadki i liczby, – odmienia czasownik przez czasy, osoby, liczby, rodzaje,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – określa rolę czasownika w wypowiedzi, – określa przypadek rzeczownika w zdaniu, – stosuje poprawne formy liczebnika, – rozpoznaje poszczególne części mowy wśród innych, – stosuje w praktyce zasady pisowni przymków prostych i złożonych oraz	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – określa funkcję części mowy w tekście, – bezbłędnie zapisuje przymki proste i złożone oraz wyrażenia przymkowe, – poprawnie używa różnych form rzeczowników i przymiotników, a w razie wątpliwości korzysta ze słownika, – odróżnia w formach osobowych czasowników formę złożoną czasu przyszłego z bezokolicznikiem od

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
CZĘŚCI MOWY				
form czasownika, – rozpoznaje osobę i liczbę czasownika, – rozpoznaje liczbę i rodzaj rzeczownika, – wie, że rzeczownik odmienia się przez przypadki.	– wie, że przyimek jest nieodmienną częścią mowy, – wie, że przyimek łączy się z rzeczownikiem.	– podaje przykłady wyrażen przyimkowych.	wyrażen przyimkowych, – rozpoznaje spójniki.	formy złożonej z dwóch czasowników.

II.1. Gramatyka języka polskiego – składnia

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SKŁADNIA				
– odróżnia zdanie od równoważnika zdania, – wskazuje przykłady czasownika w formie osobowej, – rozpoznaje główne części zdania, – podaje pytania głównych części zdania, – rozpoznaje zdanie pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – wie, czym się różni zdanie od równoważnik zdania, – rozpoznaje czasowniki w formie osobowej, – wie, że jest grupa podmiotu i grupa orzeczenia, – dostrzega związki między wyrazami w zdaniu, – odróżnia zdanie pojedyncze	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – rozpoznaje zdanie i równoważnik zdania, – stosuje czasowniki w formie osobowej do tworzenia zdania, – wskazuje podmiot i orzeczenie w zdaniu, – rozpoznaje zdanie pojedyncze	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – tworzy zdanie i równoważnik zdania, – przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie, – rozpoznaje, jaką częścią mowy jest wyrażony podmiot, a jaką – orzeczenie,	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach zdanie i równoważnik zdania oraz czasowniki w formie osobowej, – poprawnie tworzy związki wyrazowe w zdaniach, – poprawnie tworzy różne rodzaje zdań, – poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SKŁADNIA				
– zna pojęcie zdanie złożone, – wie, że występuje zdanie oznajmujące, pytające i rozkazujące.	- nierozwinięte od rozwiniętego, – odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego, – rozpoznaje zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące.	- rozwinięte i nierozwinięte, – wyodrębnia zdania składowe w zdaniu złożonym, – tworzy zdania, uwzględniając cel wypowiedzi: oznajmujące, pytające i rozkazujące, rozumie ich funkcje i je stosuje.	– rozpoznaje grupę podmiotu i grupę orzeczenia, – sporządza wykres zdania pojedynczego, – stosuje zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte w różnych formach wypowiedzi, – wyjaśnia, czym się różni zdanie pojedyncze od złożonego, – określa relacje między zdaniami składowymi, – rozumie funkcje zdań ze względu na cel wypowiedzi.	- zdania pojedyncze i złożone, – przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie.

II.2. Zróżnicowanie języka

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA				
– zna pojęcie frazeologizm, – zna frazeologizmy omawiane na lekcji, – wie, co to jest synonim i antonim,	- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – wie, co to związek frazeologiczny, – rozpoznaje związki	- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – wyjaśnia, co to jest związek frazeologiczny, – wie, że związki frazeologiczne są	- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – wyjaśnia znaczenie omawianych związków frazeologicznych,	- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – stosuje w wypowiedziach związki frazeologiczne,

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA				
– zna słownik synonimów.	frazeologiczne w wypowiedziach, – rozpoznaje synonimy i antonimy, – wie, jak korzystać ze słownika synonimów.	obecne w życiu codziennym, – podaje przykłady związków frazeologicznych, – podaje przykłady synonimów i antonimów, – omawia zasady korzystania ze słownika synonimów.	– redaguje zdania ze związkami frazeologicznymi, – wyjaśnia, czym są synonimy i antonimy, – tworzy synonimy i antonimy, – korzysta w praktyce ze słownika synonimów.	– używa synonimów i antonimów w celowy sposób.

II.4. Ortografia i interpunkcja

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA				
– poprawnie zapisuje wyrazy często używane, – rozpoczyna wypowiedzenie wielką literą, – rozróżnia znaki interpunkcyjne: kropkę, przecinek, znak zapytania, wykrzyknik, – stosuje kropkę na końcu zdania.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – zna zasady pisowni wyrazów z ó, u, rz, ż, – poprawnie zapisuje wyrazy, których pisownię wcześniej ćwiczy, – wie, że należy postawić przecinek, aby oddzielić te	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – zna zasady pisowni wyrazów z h, ch, dużą i małą literą, przeczenia nie z czasownikami w formie osobowej, – stosuje zasady pisowni wyrazów z ó, u, rz, ż, h, ch oraz przeczenia nie z czasownikami w formie osobowej,	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – zna zasady pisowni w zakresie pozostałych zasad ortograficznych, – poprawnie zapisuje wyrazy zgodnie z poznanymi zasadami ortograficznymi, – poprawnie zapisuje wyrazy z ó niewymiennym, – poprawnie zapisuje wyjątki w pisowni rz po spółgłoskach,	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – poprawnie zapisuje wyrazy z trudnością ortograficzną, – stosuje dwukropek i myślnik w dialogu, – samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego, – redaguje własne teksty złożone z różnych rodzajów zdań i poprawnie

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA				
	same części mowy, – stosuje cudzysłów w tytułach, – używa wykrzyknika, – wymienia zasady użycia przecinka przed spójnikami i w zdaniu.	– oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym, – stosuje znaki interpunkcyjne w redagowanych przez siebie tekstach.	– poprawnie zapisuje wyrazy z rz i ż niewymiennym, – zapisuje poprawnie wyrazy z h niewymiennym, – stosuje cudzysłów w celu oznaczenia czyichś słów, – używa dwukropka przed wyliczeniem, – określa różnice w treści zdania w zależności od zastosowanego znaku interpunkcyjnego.	stosuje znaki interpunkcyjne.

III. TWORZENIE WYPOWIEDZI

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
NOTATKA, DIALOG, OPIS, WYPOWIEDŹ ARGUMENTACYJNA, PLAN WYDARZEŃ, ŻYCZENIA, ZAPROSZENIE, OGŁOSZENIE, LIST				
– rozpoznaje notatkę wśród innych form wypowiedzi, – wie, że są różne sposoby notowania, – wie, na czym polega dialog, – dostrzega interpunkcję w zapisie dialogu, – wie, co zawiera opis postaci,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – zna cechy notatki, – zna różne rodzaje notowania, – rozpoznaje dialog, – zna zasady zapisywania dialogu,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – omawia cechy notatki, – rozróżnia rodzaje notatki, – zapisuje dialog, – tworzy opis postaci, miejsca, krajobrazu na podstawie planu,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – tworzy różne rodzaje notatki, – tworzy dialog, – porządkuje słownictwo do opisu postaci, miejsca, krajobrazu,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – tworzy według własnego pomysłu funkcjonalną notatkę, w tym interaktywną, – stosuje poprawną interpunkcję w zapisie dialogu, – samodzielnie tworzy bogaty treściowo opis

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
NOTATKA, DIALOG, OPIS, WYPOWIEDŹ ARGUMENTACYJNA, PLAN WYDARZEŃ, ŻYCZENIA, ZAPROSZENIE, OGŁOSZENIE, LIST				
miejsca, krajobrazu, – podejmuje próbę tworzenia opisu postaci, miejsca, – zna pojęcie akapitu, – zna pojęcie argumentu, – wie, co to jest plan wydarzeń, – wie, czym się różni plan ramowy od planu szczegółowego, – wie, jaką formą wypowiedzi są życzenia, – podejmuje próbę napisania życzeń, – wie, jak wygląda zaproszenie i ogłoszenie, – rozpoznaje elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia, – zna list jako formę wypowiedzi, – wie, kim są nadawca i adresat, – zna zwroty do adresata.	– gromadzi słownictwo do opisu postaci, miejsca, – tworzy plan opisu postaci, miejsca, krajobrazu, – wie, co to jest akapit, – wie, co to jest argument, – wie, jak jest zbudowany argument, – wie, jak tworzyć plan wydarzeń, – odróżnia plan ramowy od planu szczegółowego, – wie, czym się cechują życzenia, – rozpoznaje zaproszenie i ogłoszenie wśród innych form wypowiedzi, – zna elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia, – zna elementy listu, – odróżnia nadawcę i adresata, – zna zasady pisowni w	– wyjaśnia, co to jest akapit, – podaje przykłady argumentu, – wyjaśnia, jak tworzyć plan wydarzeń, – tworzy plan ramowy, – rozpoznaje życzenia spośród innych form wypowiedzi, – wskazuje wymagane informacje w zaproszeniu i ogłoszeniu, – omawia elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia, – wypowiada się na temat cech listu jako formy wypowiedzi, – podaje przykłady nadawcy i adresata, – omawia zasady pisowni w zwrotach do adresata, – pisze rozwinięty list prywatny,	– tworzy opis postaci, miejsca, krajobrazu, – stosuje w wypowiedzi pisemnej akapity, – stosuje w swoich wypowiedziach argumenty, – omawia budowę argumentu, – tworzy plan szczegółowy, – układa życzenia, – tworzy zaproszenie i ogłoszenie, – pisze wypowiedź w formie listu o właściwej kompozycji i układzie graficznym, – stosuje akapity, – zachowuje zasady etykiety językowej, tworząc współczesne formy komunikatów, – stosuje wiedzę o języku w tworzonych przez siebie formach wypowiedzi.	postaci, miejsca, krajobrazu, o właściwej kompozycji i układzie graficznym, – podejmuje próbę uzasadniania argumentu, – tworzy plan w jednolitej formie: zdań lub równoważników zdań, – tworzy życzenia i zaproszenie w formie oficjalnej i nieoficjalnej, – rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
NOTATKA, DIALOG, OPIS, WYPOWIEDŹ ARGUMENTACYJNA, PLAN WYDARZEŃ, ŻYCZENIA, ZAPROSZENIE, OGŁOSZENIE, LIST				
	zwrotach do adresata, – pisze list prywatny, – tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: zaproszenie, ogłoszenie, życzenia, dialog.	– selekcjonuje informacje, – tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis, list.		

KLASA 5

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą.

Obowiązują wymagania z klasy 4 oraz:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

I.1. Czytanie utworów literackich – liryka

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
– rozpoznaje czytany utwór jako wiersz, – wygłasza z pamięci wskazany wiersz, – nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór, – krótko opowiada, o czym jest przeczytany utwór, – wie, kto to osoba mówiąca w wierszu, – wyjaśnia pojęcie podmiotu lirycznego, – wie, kto to jest bohater wiersza, – wyjaśnia pojęcie adresata utworu, – odróżnia podmiot liryczny od adresata, – wymienia wartości w utworze, – wskazuje wers i strofę (zwrotkę),	- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – wymienia cechy poezji, – czyta wiersz głośno i wyraźnie, – wygłasza z pamięci wskazany wiersz, zwracając uwagę na znaki przestankowe, – wypowiada się na temat przeczytanego utworu, – podejmuje próbę uzasadnienia wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór, – wskazuje wartości ważne dla podmiotu lirycznego w omawianych utworach, – określa nastrój wiersza, – tworzy projekt pracy	- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – uzasadnia, dlaczego utwór jest wierszem, – czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa, – wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, z poprawną dykcją, – określa temat wiersza, – opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, – wyodrębnia obrazy poetyckie, – nazywa uczucia, jakie wzbudza w nim czytany utwór,	- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – wyjaśnia, na czym polega język poezji, – czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację, – wygłoszą wiersz z pamięci, odpowiednio modulując głosem i dokonując interpretacji głosowej, – opowiada w ciekawy sposób o sytuacji przedstawionej w wierszu, a także o bohaterze wiersza,	- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – prezentuje informacje na temat wiersza w formie, którą sam wybiera, w tym interaktywnej, – samodzielnie dokonuje analizy i interpretacji utworu, – tworzy własne przykłady epitetów, porównań, uosobień, metafor, wyrazów dźwiękonaśladowczych, ożywień, – wyjaśnia funkcje epitetów, porównań, metafor, wyrazów dźwiękonaśladowczych, uosobień, ożywień, apostrof, powtórzeń, – odczytuje sens przenośny w utworze, – wymyśla własne propozycje wyrazów rymujących się, – omawia wyczerpująco sytuację przedstawioną w

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
– odróżnia wers od strofy (zwrotki), – wyjaśnia, czym jest rym, wers, refren, – wymienia nazwy środków stylistycznych, takich jak: epitet, porównanie, przenieśnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, apostrofa, – wymienia elementy rytmizujące wypowiedź: wers, strofa, – zna pojęcia hymnu, bajki, – odróżnia utwór wierszowany od utworu epickiego, – nazywa elementy budowy utworu: tytuł.	(przekład intersemiotyczny, np. rysunek, drama), który stanowi interpretację omawianego utworu, – nazywa wyrazy wskazujące na podmiot liryczny i adresata, – opowiada o osobie mówiącej w wierszu, – przedstawia myśli i uczucia osoby mówiącej w wierszu, – wskazuje adresata utworu, – wskazuje bohatera utworu, – odnajduje wers, w którym jest zwrot do adresata, – rozpoznaje epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy w omawianych tekstach, – wymienia nazwy środków: ożywienie, apostrofa, powtórzenie, – wskazuje rymy w wierszu,	– przedstawia, jak rozumie omawiany utwór, w tym w formie przekładu intersemiotycznego, np. rysunku, dramy, – wskazuje cechy podmiotu lirycznego, – określa cechy bohatera wiersza, – porównuje rymy w dwóch dowolnie wybranych strofach, – rozpoznaje w wierszu przenieśnię, uosobienie, ożywienie, apostrofę, powtórzenie, – wie, że utwór może mieć sens dosłowny i przenieśny, – rozpoznaje refren jako element rytmizujący wypowiedź, – dzieli wersy na sylaby i podaje ich liczbę w każdym z nich, – wymienia cechy hymnu, bajki.	- podmiocie lirycznym i ich uczuciach, – opisuje zachowanie bohatera utworu i wyraża swoją opinię na jego temat, – porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, – opisuje adresata utworu, – wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia, które wzbudza w nim czytany utwór, – wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu, – wyjaśnia znaczenie przenieśne w tekście, – uzasadnia własne rozumienie utworu, – rozpoznaje funkcję epitetu,	- wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń, – określając nastrój wiersza, uzasadnia swoją wypowiedź, odwołując się do elementów utworu, – charakteryzuje podmiot liryczny, odwołując się do treści wiersza, – charakteryzuje bohatera utworu, odwołując się do treści wiersza, – porównuje podmiot liryczny z adresatem i bohaterem wiersza, – rozpoznaje hymn i bajkę wśród innych gatunków literackich.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
	– rozpoznaje rym jako element rytmizujący wypowiedź, – rozpoznaje utwór jako hymn, bajkę, – dzieli wers na sylaby.		- porównania, uosobienia, metafory, apostrofy, ożywienia, powtórzenia, – odróżnia sens dosłowny od przenośnego, – wyjaśnia, na czym polega rytm utworu, – odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, – rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź – liczbę sylab w wersie, – wskazuje cechy hymnu i bajki w danym utworze.	

I.1. Czytanie utworów literackich – epika

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
– odpowiada na proste pytania dotyczące fragmentu tekstu, – rozpoznaje utwór epicki, – odróżnia utwór epicki od wiersza, – wymienia elementy świata przedstawionego: czas, miejsce akcji, bohaterów, wydarzenia, – rozpoznaje fikcję literacką, – wskazuje elementy realistyczne (rzeczywiste) w omawianych utworach, – wymienia wybrane gatunki literackie: mīt, opowiadanie, powieść, – nazywa elementy budowy utworu: tytuł, – wymienia wybrane wydarzenia omawianego utworu, – rozpoznaje, kim jest osoba mówiąca w utworze epickim,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – odpowiada na pytania dotyczące fragmentu tekstu, – wymienia cechy utworu epickiego, – określa czas i miejsce akcji oraz bohaterów, – odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych, – wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w przeczytanych utworach, – wymienia cechy gatunkowe mītu, opowiadania i powieści, – wyszukuje w tekście określone informacje, – rozpoznaje elementy budowy utworu – tytuł, – ustala kolejność wydarzeń w utworze, – nazywa wyrazy wskazujące narratora,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – odpowiada na proste pytania dotyczące znajomości całego tekstu, – czyta głośno, wyraźnie, z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych, – rozpoznaje czytany utwór jako epikę oraz mīt, opowiadanie, powieść, – opowiada o elementach świata przedstawionego, – odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych w omawianych utworach, – rozpoznaje elementy budowy utworu – puenta, – opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły, – wskazuje dialog w utworze, – nazywa rodzaj narratora w	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – analizuje elementy świata przedstawionego i wyciąga wnioski z analizy, – wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi a fantastycznymi w przeczytanych utworach, – uzasadnia przynależność rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową do mītu, opowiadania, powieści, – rozpoznaje elementy budowy utworu – punkt kulminacyjny, – rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, – wskazuje cechy narratora w zależności od jego rodzaju, – rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze,	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – porównuje elementy świata przedstawionego różnych utworów, – dowodzi, że czytany utwór należy do określonego rodzaju i gatunku literackiego, podając odpowiednie przykłady z tekstu, – rozpoznaje funkcje elementów budowy utworu: tytuł, puenta, punkt kulminacyjny, – prezentuje według własnego pomysłu, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami, – porównuje narratora w różnych utworach literackich, – charakteryzuje bohatera w omawianym utworze, w tym z wykorzystaniem

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
– rozpoznaje bohatera, – wymienia bohaterów utworu, – zna pojęcie narratora, – zna pojęcie narracji, – zna pojęcia fabuły, akcji, – rozpoznaje wątek główny w utworze, – nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst, – rozpoznaje znaczenie dosłowne w tekście, – opowiada ustnie o treści utworu, zachowując kolejność wydarzeń, – wie, co to dialog i monolog.	– rozpoznaje rodzaje bohaterów w utworze, – przedstawia bohatera utworu, – wymienia niektóre cechy bohaterów, – rozpoznaje wyrazy wskazujące na narrację, – odróżnia fabułę od akcji, – rozpoznaje wątki poboczne, – wyjaśnia znaczenie dosłowne w utworze, – wypowiada się na temat przeczytanego utworu, – wskazuje wartości ważne dla bohaterów w omawianych utworach, – rozpoznaje ważne informacje w utworze, – tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny, np. rysunek, drama, spektakl teatralny), który będzie	- omawianym utworze, – nazywa rodzaj bohatera: główny i drugoplanowy, – wymienia większość cech bohaterów, – nazywa rodzaj narracji: pierwszoosobowa, trzecioosobowa, – omawia wątek główny, – wymienia zdarzenia składające się na akcję w utworze, – określa doświadczenia bohaterów literackich, – prezentuje własne rozumienie utworu, – ocenia bohaterów literackich i zdarzenia, – rozpoznaje informacje mniej ważne w utworze, – rozpoznaje fakty i opinie, – wymienia cechy identyfikujące teksty kultury należące do literatury, – odczytuje omawiane teksty na podstawie	– określa relacje łączące bohaterów utworu, – uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do omawianego utworu, – odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego, – dokonuje analizy fragmentu utworu, aby określić rodzaj narracji, – określa tematykę utworu, – omawia wątek poboczny, – odróżnia zdarzenia fabuły utworu od akcji, – porównuje doświadczenia bohaterów literackich z własnymi, – odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, – porównuje cechy identyfikujące teksty kultury należące do: literatury, filmu, muzyki, sztuk	- narzędzi interaktywnych, – porównuje narrację pierwszoosobową z trzecioosobową i przedstawia swoje wnioski, – określi problematykę utworu i prezentuje ją w twórczy sposób.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
	interpretacją utworu, – rozpoznaje dialog i monolog.	stworzonego przekładu intersemiotycznego, np. rysunek, drama, spektakl teatralny, – odróżnia dialog od monologu.	plastycznych i audio - wizualnych, – porównuje treść czytanych utworów z własnymi doświadczeniami	

I.2. Odbiór tekstów kultury – obraz

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
OBRAZ				
– określa tematykę obrazu, – nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim dzieło sztuki, – wymienia elementy obecne na obrazie.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – prezentuje elementy przedstawione na obrazie, – wymienia elementy realistyczne i fantastyczne obecne na obrazie, – odróżnia pejzaż od portretu i martwej natury.	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – opisuje sytuację przedstawioną na obrazie, – nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie z obrazu, – określa uczucia, jakie wywołuje obraz, – przedstawia własne rozumienie dzieła sztuki, – wskazuje cechy tekstów kultury należących do sztuk plastycznych.	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – opisuje pierwszy i drugi plan obrazu, – opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na obrazie, – opisuje umieszczone na obrazie elementy, – przedstawia własne rozumienie dzieła sztuki poprzez podanie tematów rozmów postaci przedstawionych na obrazie, – rozumie właściwości tekstów kultury	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – określa nastrój obrazu oraz uzasadnia swoją wypowiedź, – przedstawia własne zdanie na temat sytuacji z obrazu, – omawia elementy sztuki plastycznej, takie jak: plan, barwy, kompozycja, światło, ruch, – dokonuje przekładu intersemiotycznego, np. tworzy i opowiada historię, która mogłaby się wydarzyć w miejscu ukazanym na obrazie.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
OBRAZ				
			należących do sztuk plastycznych.	

I.2. Odbiór tekstów kultury – spektakl teatralny, koncert, kino, program telewizyjny i radiowy

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SPEKTAKL TEATRALNY, KONCERT, KINO, PROGRAM TELEWIZYJNY I RADIOWY				
– rozpoznaje słownictwo związane z teatrem, – odróżnia spektakl teatralny od programu radiowego, telewizyjnego, koncertu i kina, – wie, kto to jest widz i aktor, – wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny, takie jak: gra aktorska, dekoracja, kostiumy, muzyka, – wymienia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego, takie jak: gra aktorska, muzyka, – odróżnia tekst literacki od jego adaptacji,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – przedstawia własne rozumienie spektaklu, filmu, muzyki, – wskazuje cechy tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki, – wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny, takie jak: reżyseria, rekwizyty, – wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego: reżyseria, – wskazuje charakterystyczne cechy przekazów audiowizualnych – filmu, – rozumie, czym jest adaptacja	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – rozumie właściwości tekstów kultury przynależnych do: teatru, filmu, muzyki, – wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny – charakteryzacja, – wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego – ujęcie, – wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych – programu informacyjnego, – wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją,	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – w ciekawy sposób opowiada o wydarzeniach, – określa cechy bohaterów, – opisuje bohaterów, – wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu, – przedstawia morał płynący z przedstawienia, – opowiada w ciekawy sposób o swojej wizycie w teatrze, swobodnie używając słownictwa związanego z teatrem, – przedstawia zasady kulturalnego zachowania się w teatrze,	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – pracując w grupie, planuje scenografię, rekwizyty, kostiumy, ruch sceniczny, – pracując w grupie, przygotowuje inscenizację przedstawienia, – wypowiada się o swoich wrażeniach z ostatnio obejrzanego przedstawienia teatralnego, – wymyśla sposoby wykorzystania różnych przedmiotów codziennego użytku w teatrze, – przygotowuje plakat teatralny do szkolnego

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SPEKTAKL TEATRALNY, KONCERT, KINO, PROGRAM TELEWIZYJNY I RADIOWY				
– wie, co to jest adaptacja utworu literackiego, – zna zasady zachowania się w kinie, na koncercie czy w teatrze.	- utworu literackiego, np. filmowa, sceniczna, radiowa, – wskazuje elementy plakatu teatralnego, – potrafi zachować się w kinie, na koncercie czy w teatrze.	– zestawia treści tekstów kultury z własnym doświadczeniem, – wypowiada się na temat filmu, koncertu, spektaklu, – świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.	– planuje grę aktorską i projektuje dekoracje, kostiumy i rekwizyty do przedstawienia.	przedstawienia dowolnego mitu.

II. Kształcenie językowe

II.1. Gramatyka języka polskiego

II.2. Zróżnicowanie języka

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
FONETYKA, SŁOWOTWÓRSTWO				
– rozpoznaje sylabę, – wie, że i w wyrazie może pełnić różne funkcje, – zna pojęcie głoski nosowej, – zna pojęcie frazeologizmu, – zna frazeologizmy omawiane na lekcji,	- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – dzieli wyraz na sylaby, – wie, co to jest samogłoska, – rozróżnia funkcję samogłoski i, – wie, co to związek frazeologiczny, – rozpoznaje związki	- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – dzieli wyrazy na sylaby, – określa rolę samogłoski i, – wyjaśnia, co to jest związek frazeologiczny, – wie, że związki frazeologiczne są	- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – rozpoznaje funkcję i w wyrazie, – wyjaśnia znaczenie omawianych związków frazeologicznych, – redaguje zdania ze związkami frazeologicznymi,	- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – wykorzystuje w praktyce znajomość alfabetu do sprawnego wyszukiwania tytułów utworów w podręczniku i korzystania ze słowników,

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
FONETYKA, SŁOWOTWÓRSTWO				
– wie, co to jest synonim i antonim, – zna słownik synonimów, – wie, że jest oficjalna i nieoficjalna odmiana polszczyzny.	frazeologiczne w wypowiedziach, – rozpoznaje synonimy i antonimy, – wie, jak korzystać ze słownika synonimów, – odróżnia oficjalną i nieoficjalną odmianę polszczyzny.	obecne w życiu codziennym, – podaje przykłady związków frazeologicznych, – podaje przykłady synonimów i antonimów, – omawia zasady korzystania ze słownika synonimów, – tworzy teksty z wykorzystaniem oficjalnej i nieoficjalnej odmiany polszczyzny, – rozpoznaje różne odmiany polszczyzny.	– wyjaśnia, czym są synonimy i antonimy, – tworzy synonimy i antonimy, – korzysta w praktyce ze słownika synonimów, – używa stylu dostosowanego do sytuacji komunikacyjnej.	– wskazuje różne funkcje głoski i, – stosuje w wypowiedziach związki frazeologiczne, – używa synonimów i antonimów w celowy sposób, – dostosowuje sposób wypowiadania się do zamierzonego celu wypowiedzi.

II.1. Gramatyka języka polskiego – części mowy

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
CZĘŚCI MOWY				
– wymienia części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówki, przymiotnik, zaimek, – zna pojęcia: odmienne i	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – rozpoznaje w zdaniu części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych, – rozpoznaje formy przypadków wyrazów,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – określa przypadek rzeczownika w zdaniu, – stosuje poprawne formy liczebnika,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – określa funkcję części mowy w tekście, – zapisuje bezbłędnie przymiotniki proste i złożone oraz

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
CZĘŚCI MOWY				
nieodmienne części mowy, – podaje pytania odmiennych części mowy, – rozpoznaje osobowe formy czasownika, – wymienia formy, przez które odmienia się czasownik: osoba, liczba, czas, rodzaj, tryb, – odróżnia bezokolicznik od odmiennych form czasownika, – rozpoznaje osobę i liczbę czasownika, – rozpoznaje liczbę i rodzaj rzeczownika, – wie, że rzeczownik odmienia się przez przypadki, – wie, że przymiotniki i przysłówki się stopniają, – rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy.	przysłówek, przyimek, zaimek, – wymienia odmienne i nieodmienne części mowy, – rozpoznaje nieosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to, bezokoliczniki oraz konstrukcje z się, – nazywa przypadki i ich pytania, – odmienia rzeczownik przez przypadki i liczby, – rozpoznaje czas i tryb czasownika, – wskazuje wyrażenie przyimkowe, – wie, że przyimek jest nieodmienną częścią mowy, – wie, że przyimek łączy się z rzeczownikiem, – rozróżnia stopnie przymiotnika i przysłówka, – wie, że liczebnik ma rodzaje.	– rozpoznaje rodzaj czasownika, – stosuje poprawne formy rzeczownika, czasownika, przymiotnika, – odmienia czasownik przez osoby, liczby, rodzaje, czasy, tryby, – nazywa tryby czasownika, – podaje przykłady wyrażen przyimkowych, – przekształca formy nieosobowe czasownika w formy osobowe, – stosuje stopniowanie regularne przymiotników i przysłówków, – określa rodzaje liczebników.	– rozpoznaje poszczególne części mowy, – stosuje w praktyce zasady pisowni przyimków prostych i złożonych oraz wyrażen przyimkowych, – rozpoznaje spójniki, – przekształca czasowniki w formach osobowych na czasowniki w formach nieosobowych, – przekształca zdania z jednego trybu w inny, – stosuje stopniowanie nieregularne przymiotników i przysłówków, – odróżnia rodzaje liczebników.	wyrażenia przyimkowe, – używa poprawnie różnych form odmiennych części mowy, a w razie wątpliwości korzysta ze słownika, – odróżnia w formach osobowych czasowników formę złożoną czasu przyszłego z bezokolicznikiem od formy złożonej z dwóch czasowników, – stopniuje bezbłędnie przysłówki i przymiotniki w sposób regularny i nieregularny, – tworzy różne rodzaje liczebników.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SKŁADNIA				
– odróżnia zdanie od równoważnika zdania, – wie, że w zdaniu jest podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie i okolicznik, – podaje pytania podmiotu i orzeczenia, – rozpoznaje zdanie pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte, – zna pojęcie zdania złożonego.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – wie, czym się różni zdanie od równoważnik zdania, – wie, że jest grupa podmiotu i grupa orzeczenia, – dostrzega związki między wyrazami w zdaniu, – wskazuje w zdaniu podmiot, orzeczenie, przydawkę, – wymienia pytania przydawki, dopełnienia i okolicznika, – rozpoznaje związki główne i poboczne, – odróżnia zdanie pojedyncze nierozwinięte od rozwiniętego, – odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego.	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – rozpoznaje zdanie i równoważnik zdania, – rozpoznaje w zdaniu dopełnienie i okolicznik, – rozpoznaje związki zgody, – rozpoznaje zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, – zna pojęcie szyku wyrazów, – wyodrębni zdania składowe w zdaniu złożonym.	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – tworzy zdanie i równoważnik zdania, – przekształca zdanie w równoważnik zdania i odwrotnie, – rozpoznaje, jaką częścią mowy jest wyrażony podmiot, a jaką orzeczenie, – rozpoznaje grupę podmiotu i grupę orzeczenia, – odróżnia części zdania i poprawnie je nazywa, – odróżnia przydawkę od dopełnienia i okolicznika, – rozpoznaje związki rzędu i przynależności, – sporządza wykres zdania pojedynczego, – stosuje zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte w różnych formach wypowiedzi, – stosuje zasadę kolejności	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – poprawnie stosuje zdanie i równoważnik zdania w swoich wypowiedziach, – określa funkcje składniowe części zdania, – tworzy poprawnie związki wyrazowe w zdaniach, – dokonuje poprawnie rozbioru logicznego zdania, – stosuje poprawny szyk zdania, – tworzy poprawnie różne rodzaje zdań, – stosuje poprawnie w swoich wypowiedziach zdania pojedyncze i złożone, – przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SKŁADNIA				
			wyrazów w zdaniu pojedynczym, – wyjaśnia, czym się różni zdanie pojedyncze od zdania złożonego.	

II.4. Ortografia i interpunkcja

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA				
– zapisuje poprawnie wyrazy często używane, – rozpoczyna wypowiedzenie wielką literą, – rozróżnia znaki interpunkcyjne: kropkę, przecinek, znak zapytania, wykrzyknik, – stosuje kropkę na końcu zdania.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – zna zasady pisowni wyrazów z ó, u, rz, ż, h, ch i pisowni partykuły nie z czasownikami, – zapisuje poprawnie wyrazy, których pisownię wcześniej wyćwiczył, – wie, że należy postawić przecinek, aby oddzielić te same części mowy, – stosuje cudzysłów w tytułach, – używa wykrzyknika, – wymienia zasady użycia przecinka	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – zna zasady pisowni wielkiej i małej litery oraz partykuły nie z rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami oraz partykuły -by z osobowymi formami czasowników, – stosuje zasady pisowni wyrazów z ó, u, rz, ż, h, ch oraz partykuły nie z czasownikami, – oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym, – stosuje znaki interpunkcyjne w redagowanych	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – zna zasady pisowni w zakresie pozostałych zasad ortograficznych, w tym partykuły nie z przymiotnikami i przysłówkami w stopniu najwyższym oraz -ji, -ii, -i w zakończeniach rzeczowników, – zapisuje poprawnie wyrazy w zakresie wprowadzonych zasad ortograficznych, – zapisuje poprawnie wyrazy z ó niewymiennym, – zapisuje poprawnie wyjątki	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – zapisuje poprawnie wyrazy z trudnością ortograficzną, – stosuje dwukropek i myślnik w dialogu, – korzysta samodzielnie i sprawnie ze słownika ortograficznego, – redaguje własne teksty złożone z różnych rodzajów zdań i poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA				
	przed spójnikami i w zdaniu.	przez siebie tekstach.	w pisowni rz po spółgłoskach, – zapisuje poprawnie wyrazy z rz i ż niewymiennym, – zapisuje poprawnie wyrazy z h niewymiennym, – stosuje cudzysłów w celu oznaczenia czyichś słów, – używa dwukropka przed wyliczeniem, – określa różnice w treści zdania w zależności od zastosowanego znaku interpunkcyjnego.	

III. TWORZENIE WYPOWIEDZI

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
NOTATKA, DIALOG, OPIS, WYPOWIEDŹ ARGUMENTACYJNA, PLAN WYDARZEŃ, ŻYCZENIA, ZAPROSZENIE, OGŁOSZENIE, LIST, OPOWIADANIE				
– rozpoznaje notatkę wśród innych form wypowiedzi, – rozpoznaje dialog, – dostrzega interpunkcję w zapisie dialogu,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – zna cechy notatki, – rozpoznaje dialog,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – zapisuje dialog, – tworzy opis postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu na podstawie planu,	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – tworzy różne rodzaje notatek, – tworzy dialog, – porządkuje słownictwo do opisu postaci,	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – tworzy według własnego pomysłu funkcjonalną notatkę, w tym interaktywną,

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
NOTATKA, DIALOG, OPIS, WYPOWIEDŹ ARGUMENTACYJNA, PLAN WYDARZEŃ, ŻYCZENIA, ZAPROSZENIE, OGŁOSZENIE, LIST, OPOWIADANIE				
– wie, co zawiera opis postaci, miejsca, krajobrazu i obrazu, – podejmuje próbę tworzenia opisu postaci, miejsca, – zna pojęcie akapitu, – zna pojęcie argumentu, – wie, co to jest plan wydarzeń, – wie, czym się różni plan ramowy od planu szczegółowego, – wie, jaką formą wypowiedzi są życzenia, – podejmuje próbę napisania życzeń, – wie, jak wygląda zaproszenie i ogłoszenie, – rozpoznaje elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia, – zna list, opowiadanie odtwórcze i twórcze, w tym z dialogiem, i	– zna zasady zapisywania dialogu, – gromadzi słownictwo do opisu postaci, miejsca, obrazu, – tworzy plan opisu postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu, – wie, co to jest akapit, – wie, co to jest argument, – wie, jak jest zbudowany argument, – wie, jak tworzyć plan wydarzeń, – odróżnia plan ramowy od planu szczegółowego, – wie, czym cechują się życzenia, – rozpoznaje zaproszenie i ogłoszenie wśród innych form wypowiedzi, – zna elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia, – zna elementy listu, – odróżnia nadawcę i adresata,	– wyjaśnia, co to jest akapit, – podaje przykłady argumentu, – tworzy plan ramowy, – wskazuje wymagane informacje w zaproszeniu i ogłoszeniu, – omawia elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia, – wypowiada się na temat cech listu jako formy wypowiedzi, – podaje przykłady nadawcy i adresata, – omawia zasady pisowni w zwrotach do adresata, – pisze rozwinięty list prywatny, – selekcjonuje informacje, – tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis, list, opowiadanie odtwórcze i twórcze, – posługuje się współczesnymi	- miejsca, krajobrazu, obrazu, – tworzy opis postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu, – stosuje w wypowiedzi pisemnej akapity, – stosuje argumenty w swoich wypowiedziach, – omawia budowę argumentu, – tworzy plan szczegółowy, – układa życzenia, – tworzy zaproszenie i ogłoszenie z dwoma argumentami, – pisze wypowiedź w formie listu i opowiadania z dialogiem o właściwej kompozycji i układzie graficznym, – stosuje akapity, – tworzy współczesne formy komunikatów, zachowując zasady	– stosuje poprawną interpunkcję w zapisie dialogu, – samodzielnie tworzy bogaty treściowo opis postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu o właściwej kompozycji i układzie graficznym, – podejmuje próbę uzasadniania argumentu, – tworzy plan w jednolitej formie: zdania lub równoważniki zdań, – tworzy życzenia i zaproszenie w formie oficjalnej i nieoficjalnej, – tworzy urozmaicone pod względem stylu opowiadanie odtwórcze i twórcze, w tym z dialogiem, – rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
NOTATKA, DIALOG, OPIS, WYPOWIEDŹ ARGUMENTACYJNA, PLAN WYDARZEŃ, ŻYCZENIA, ZAPROSZENIE, OGŁOSZENIE, LIST, OPOWIADANIE				
charakterystykę jako formy wypowiedzi, – wie, kim są nadawca i adresat, – zna zwroty do adresata, – zna współczesne formy komunikatów, takie jak np. e-mail, SMS.	– zna zasady pisowni w zwrotach do adresata, – pisze list prywatny, – tworzy plan opowiadania odtwórczego i twórczego, w tym z dialogiem, – tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: zaproszenie, ogłoszenie, życzenia, dialog, – rozróżnia współczesne formy komunikatów, takie jak np. e-mail, SMS.	formami komunikatów, takich jak np. e-mail, SMS.	etykiety językowej, – stosuje wiedzę o języku w tworzonych przez siebie formach wypowiedzi.	

KLASA 6

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

I. Kształcenie literackie i kulturowe – obowiązują wymagania z klas 4–5 oraz:

I.1. Czytanie i odbiór utworów literackich – liryka

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
– nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór, – krótko opowiada, o czym jest przeczytany utwór, – mówi, kim jest osoba mówiąca w wierszu, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi wskazuje bohatera wiersza, – odróżnia podmiot liryczny od adresata, – wymienia wartości wskazane w utworze, – odróżnia wers od strofy (zwrotki), – wie, czym są rym, wers, refren, – z pomocą nauczyciela / kolegi/ koleżanki wymienia nazwy środków artystycznych: epitet, porównanie, przenośnia, wyraz	- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – wypowiada się na temat przeczytanego utworu, – podejmuje próbę uzasadnienia wrażeń, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór, – wskazuje wartości ważne dla podmiotu lirycznego, poety, bohatera lirycznego w omawianych utworach, – określa nastrój wiersza, – tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny, np. rysunek, drama), który stanowi interpretację omawianego utworu, – opowiada o osobie mówiącej	- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – określa temat wiersza, – opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, – wyodrębnia obrazy poetyckie, – nazywa uczucia, jakie wzbudza w nim czytany utwór, – prezentuje swoje rozumienie omawianego utworu, w tym w formie przekładu intersemiotycznego, np. rysunku, dramy, – wskazuje cechy podmiotu lirycznego, – określa cechy bohatera wiersza,	- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – opowiada w ciekawy sposób o sytuacji przedstawionej w wierszu, a także o bohaterze wiersza, podmiocie lirycznym i ich uczuciach, – opisuje zachowanie bohatera utworu i wyraża swoją opinię na jego temat, – porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, – opisuje adresata utworu,	- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – prezentuje informacje na temat wiersza w formie, którą sam wybierze, w tym interaktywnej, – samodzielnie dokonuje analizy i interpretacji utworu, odwołując się do jego treści, – wyjaśnia funkcje epitetów, porównań, metafor, wyrazów dźwiękonaśladowczych, uosobień, ożywień, apostrof, pytań retorycznych, powtórzeń, zdrobnień, zgrubień, pytań retorycznych, odwołując się do treści omawianego utworu, – odczytuje sens przenośny w utworze, – wyczerpująco omawia sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
dźwiękonaśladowczy, uosobienie, apostrofa, zdrobnienie, pytanie retoryczne, powtórzenie, – odróżnia utwór wierszowany od utworu epickiego, – nazywa elementy budowy utworu: tytuł, – rozpoznaje obraz poetycki, – zna pojęcie wiersza białego, – zna pojęcia: pieśń, piosenka patriotyczna.	(podmiocie lirycznym) w wierszu, – przedstawia myśli i uczucia osoby mówiącej w wierszu, – wskazuje adresata utworu, – wskazuje bohatera utworu, – wskazuje wers, w którym znajduje się zwrot do adresata, – rozpoznaje epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy, zdrobnienia, zgrubienia, powtórzenia w omawianych tekstach, – odróżnia środki językowe: ożywienie, pytanie retoryczne, powtórzenie, zdrobnienie, zgrubienie, – wypowiada się na temat tytułu wiersza, – wskazuje obrazy poetyckie, – wyjaśnia, co to jest wiersz biały, – rozpoznaje utwór liryczny jako pieśń,	– rozpoznaje w wierszu przenośnię, uosobienie, ożywienie, apostrofę, pytanie retoryczne, powtórzenie, zdrobnienie, zgrubienie, – wie, że utwór może mieć sens dosłowny i przenośny, – wybiera z wiersza informacje potrzebne do interpretacji i analizy utworu, – wyjaśnia sens zawarty w tytule wiersza, – wskazuje cechy wiersza białego, – wymienia cechy pieśni, piosenki patriotycznej.	– wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia, wzbudzone w nim przez czytany utwór, – wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu, – wyjaśnia znaczenie przenośne w tekście, – uzasadnia własne rozumienie utworu, – rozpoznaje funkcje środków stylistycznych: epitetu, porównania, uosobienia, metafory, apostrofy, ożywienia, pytania retorycznego, powtórzenia, zdrobnienia, zgrubienia, – odróżnia sens dosłowny od przenośnego, – odróżnia informacje	do własnych doświadczeń, – określa nastrój utworu i uzasadnia swoją wypowiedź, odwołując się do treści dzieła, – charakteryzuje bohatera utworu, odwołując się do treści wiersza, – porównuje podmiot liryczny z adresatem i bohaterem wiersza i prezentuje wnioski wynikające z tego zestawienia, – rozpoznaje pieśń, piosenkę patriotyczną wśród innych gatunków literackich.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
	piosenkę patriotyczną.		ważne od mniej istotnych, – wyjaśnia znaczenie tytułu wiersza, – interpretuje obrazy poetyckie, – udowadnia, że utwór ma cechy wiersza białego – wskazuje cechy pieśni, piosenki patriotycznej w danym utworze.	

I.1. Czytanie i odbiór tekstów kultury – epika i teksty popularnonaukowe

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
– rozpoznaje utwór epicki, – odróżnia utwór epicki od wiersza, – wymienia elementy świata przedstawionego, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi rozpoznaje fikcję literacką, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi wskazuje elementy realistyczne (prawdopodobne) w omawianych utworach, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi wymienia wybrane gatunki literackie: mit, przypowieść, opowiadanie, powieść, nowela, – nazywa elementy budowy utworu: tytuł, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi wymienia wybrane wydarzenia	- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – wymienia cechy utworu epickiego, – określa elementy świata przedstawionego w utworze, – odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych, – wymienia cechy gatunkowe mitu, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści, – wymienia odmiany opowiadania i powieści, np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, fantasy – wyszukuje w tekście określone informacje, – rozpoznaje elementy budowy utworu – tytuł, – ustala kolejność wydarzeń w utworze,	- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – rozpoznaje czytany utwór jako epikę – rozpoznaje przynależność utworu do gatunków: mitu, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści, – rozpoznaje odmiany opowiadania i powieści, np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, fantasy, – opowiada o elementach świata przedstawionego, – odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych w omawianych utworach, – rozpoznaje elementy budowy utworu – puentę, – opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły,	- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – analizuje elementy świata przedstawionego i wyciąga wnioski z analizy, – wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi a fantastycznymi w przeczytanych utworach, – uzasadnia przynależność rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową do mitu, przypowieści, opowiadania, powieści, – uzasadnia przynależność utworu do odmiany opowiadania i powieści, np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, fantasy, – rozpoznaje elementy budowy utworu – punkt kulminacyjny, – rozpoznaje związki	- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – porównuje elementy świata przedstawionego z różnych utworów, – dowodzi, że czytany utwór należy do określonego rodzaju, gatunku literackiego i odmiany opowiadania / powieści, podając odpowiednie przykłady z tekstu, – rozpoznaje elementy budowy utworu: tytuł, puentę, punkt kulminacyjny, i wyjaśnia ich funkcje, – prezentuje wg własnego pomysłu, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
omawianego utworu, – rozpoznaje narratora, – wymienia bohaterów utworu, – rozpoznaje wątek główny w utworze, – nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi rozpoznaje znaczenie dosłowne w tekście, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi opowiada o treści utworu, zachowując kolejność wydarzeń, – rozpoznaje dialog i monolog, – wie, czym jest tekst popularnonaukowy, – rozpoznaje słownictwo związane z prasą.	– rozpoznaje rodzaje bohaterów w utworze, – wymienia niektóre cechy bohaterów, – odróżnia fabułę od akcji, – rozpoznaje wątki poboczne, – wyjaśnia znaczenie dosłowne w utworze, – wypowiada się na temat przeczytanego utworu, – wskazuje wartości ważne dla bohaterów w omawianych utworach, – rozpoznaje informacje ważne w utworze, – tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny, np. rysunek, drama, spektakl teatralny), który stanowi interpretację utworu, – odróżnia dialog od monologu, – wskazuje dialog w utworze, – wymienia cechy tekstu popularnonaukowego,	– wskazuje dialog w utworze, – nazywa rodzaj bohatera: główny i drugoplanowy, – wymienia większość cech bohaterów, – nazywa rodzaj narracji: pierwszoosobowa, trzecioosobowa, – omawia wątek główny, – wymienia zdarzenia składające się na akcję w utworze, – określa doświadczenia bohaterów literackich, – prezentuje własne rozumienie utworu, – ocenia bohaterów literackich i zdarzenia, – rozpoznaje mniej ważne informacje w utworze, – rozpoznaje fakty i opinie, – wymienia cechy identyfikujące teksty kultury należące do literatury, – odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu	przyczynowo-skutkowe, – rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze, – określa relacje łączące bohaterów utworu, – uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do omawianego utworu, – odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego, – określa tematykę utworu, – omawia wątek poboczny, – odróżnia zdarzenia fabuły utworu od akcji, – porównuje doświadczenia bohaterów literackich z własnymi, – odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, – porównuje cechy identyfikujące teksty kultury należące do: literatury, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych,	, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami, – charakteryzuje bohatera w omawianym utworze, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, – określa problematykę utworu i prezentuje ją w twórczy sposób.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
	– odróżnia tekst popularnonaukowy od literackiego, – wymienia przykłady słów związanych z prasą.	- intersemiotycznego, np. rysunku, dramy, spektaklu teatralnego, – wyjaśnia, na czym polegają różnice między dialogiem a monologiem, – rozpoznaje tekst popularnonaukowy, – stosuje słownictwo związane z prasą.	– porównuje doświadczenia bohaterów czytanych utworów z własnymi doświadczeniami, – dowodzi, że omawiany tekst należy do literatury popularnonaukowej.	

II. Kształcenie językowe – obowiązują wymagania z klas 4–5 oraz:

II.1. Gramatyka języka polskiego – części mowy

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
CZĘŚCI MOWY				
– rozpoznaje w tekście rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki i przysłówki, – zna pojęcie rzeczowników osobliwych, – wie, że istnieją rzeczowniki nieodmienne, – zna pojęcia czasownika dokonanego i niedokonanego, – stosuje odpowiednie formy czasownika, – z pomocą nauczyciela analizuje budowę czasowników dokonanych i niedokonanych, – wie, że czasowniki mogą występować w stronie czynnej i biernej, – wie, że da się przekształcać czasownik ze strony czynnej na	- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych, – wyjaśnia, czym się charakteryzuje odmiana rzeczowników osobliwych, – wyjaśnia, czym są rzeczowniki osobliwe, – zna zasady odmiany rzeczowników osobliwych, – rozpoznaje rzeczowniki nieodmienne, – rozpoznaje czasowniki dokonane i niedokonane, – uzupełnia zdania odpowiednimi formami czasownika, – zestawia czasowniki	- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – poprawnie odmienia w różnych przypadkach rzeczowniki o nietypowej fleksji, – wskazuje przykłady rzeczowników osobliwych, – odmienia rzeczowniki osobliwe, – podaje przykłady rzeczowników nieodmiennych, – wyjaśnia, czym się cechują czasowniki dokonane i niedokonane, – porównuje czasowniki dokonane i niedokonane, – przekształca zdania ze strony czynnej na bierną i odwrotnie,	- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – analizuje teksty i dostrzega w nich rzeczowniki o nietypowej odmianie, – poprawnie odmienia rzeczowniki osobliwe, – odnajduje w tekście przykłady rzeczowników nieodmiennych, – odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, – układa zdania z czasownikami dokonanymi i niedokonanymi, – łączy w pary czasowniki dokonane i niedokonane, – stosuje stronę czynną i bierną czasownika,	- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – tworzy własne teksty, w których świadomie używa rzeczowników o nietypowej odmianie, uwzględniając ich fleksję, – bezbłędnie stosuje formy rzeczowników osobliwych, – rozpoznaje i prawidłowo stosuje aspekt czasownika, – poprawnie stosuje stronę bierną i czynną, zgodnie z intencją wypowiedzi (np. w formalnych i nieformalnych tekstach), – świadomie i poprawnie stosuje przymiotniki i przysłówki, które się nie stopniają,

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
CZĘŚCI MOWY				
bierną i na odwrót, – odróżnia czasowniki przechodnie i nieprzechodnie, – wymienia z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi przymiotniki i przysłówki, które się nie stopniają, – wymienia partykułę i wykrzyknik jako nieodmienne części mowy, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi rozpoznaje zaimki.	dokonane z niedokonanymi, – rozpoznaje stronę czynną i bierną czasownika, – odróżnia stronę czynną od biernej w prostych zdaniach, – wie, jakie czasowniki są przechodnie, a jakie nieprzechodnie, – podaje przykłady przymiotników i przysłówków, które się nie stopniają, i wie dlaczego, – wskazuje partykuły i wykrzykniki oraz wyjaśnia ich podstawową rolę w zdaniu, – wie, jak zapisać partykuły i wykrzykniki, – rozpoznaje zaimki w zdaniu, – zna różne rodzaje zaimków, – dostrzega funkcje zaimków w zdaniu.	– omawia stronę czynną i bierną czasownika, – wyjaśnia mechanizm przekształcania stron czasownika, – wyjaśnia, jakie są czasowniki przechodnie i nieprzechodnie, – używa przymiotników i przysłówków, które się nie stopniają, we właściwym kontekście, – stosuje partykuły i wykrzykniki w swoich wypowiedziach, wzmacniając ich ekspresję, – tworzy zdania z różnymi typami zaimków , – poprawnie określa funkcję zaimków.	– przekształca w zdaniach stronę czynną na bierną i odwrotnie, – tworzy z czasowników przechodnich formy strony biernej, – podaje przykłady czasowników nieprzechodnich, – ocenia, kiedy zastosowanie w tekście strony biernej jest uzasadnione, – wie, kiedy przymiotniki i przysłówki się nie stopniają, – rozróżnia różne typy partykuł (np. wzmacniające, przeczące, pytające) i omawia ich funkcję, – podaje przykłady zaimków i nazywa ich rodzaje, – dostrzega, jakie znaczenie mają zaimki w wypowiedzi i jak wpływają na styl tekstu.	– świadomie używa partykuły i wykrzyknika, – wie, że partykuła i wykrzyknik to wyrazy poza związkami zdania; – pisze teksty, w których odpowiednio dobiera i modyfikuje zaimki, aby uzyskać określony efekt komunikacyjny.

II.1. Gramatyka języka polskiego – składnia

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SKŁADNIA				
– nazywa podstawowe części zdania: podmiot i orzeczenie, – zna orzeczenie i podmiot jako części zdania, – wie, na jakie pytanie odpowiadają orzeczenie i podmiot, – wie, że orzeczenie jest zwykle wyrażone czasownikiem, – wie, że podmiot jest zwykle wyrażony rzeczownikiem w mianowniku, – wie, że istnieją zdania bezpodmiotowe, – wie, że można przekształcić zdanie z podmiotem w wypowiedzenie bezpodmiotowe, – zna konstrukcje z czasownikiem się, – wskazuje przykłady wyrazów, które mogą pełnić funkcję dopełnienia,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – wymienia wszystkie części zdania (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik) i określa ich funkcje, – odróżnia orzeczenie i podmiot od innych części zdania, – wskazuje w zdaniu orzeczenie i podmiot, – wie, czym różni się orzeczenie czasownikowe od orzeczenia imiennego, – wskazuje łącznik i orzecznik w orzeczeniu imiennym, – dostrzega związek podmiotu z orzeczeniem, – wie, że podmiot może być wyrażony inaczej niż rzeczownikiem w mianowniku, – rozpoznaje zdania bezpodmiotowe,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – poprawnie wskazuje i nazywa wszystkie części zdania oraz określa ich funkcję w wypowiedzeniu, – wyjaśnia, czym się różni orzeczenie czasownikowe od orzeczenia imiennego, – wyjaśnia, czym może być wyrażony łącznik, a czym – orzecznik, – rozpoznaje różne rodzaje podmiotu, – omawia zdania bezpodmiotowe, – omawia konstrukcje z czasownikiem się, – odróżnia części zdania, – odróżnia zdania pojedyncze od różnych typów zdań złożonych i stosuje je w wypowiedziach pisemnych i ustnych, – sprawnie przekształca zdania złożone w	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – analizuje zdania pod kątem ich budowy i funkcji części zdania, – rozpoznaje orzeczenie czasownikowe i imienne, – rozpoznaje łącznik i orzecznik w orzeczeniu imiennym, – stosuje zdania bezpodmiotowe, – podaje przykłady zdań bezpodmiotowych, – stosuje konstrukcje z czasownikiem się, – odróżnia i stosuje typy zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie w zależności od celu wypowiedzi, – modyfikuje konstrukcje składniowe w sposób świadomy i poprawny, – analizuje zdania złożone podrzędnie i współrzędnie.	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – tworzy własne teksty, świadomie używając różnych części zdania i budując logiczne struktury, – poprawnie posługuje się różnymi typami orzeczeń i podmiotów, – poprawnie stosuje zdania bezpodmiotowe w swoich wypowiedziach, – poprawnie stosuje różne części zdania, – tworzy wypowiedzi, w których celowo wykorzystuje różne typy zdań złożonych, dostosowując je do stylu wypowiedzi i odbiorcy, – świadomie i bezbłędnie stosuje zdania złożone współrzędnie i podrzędnie, – przekształca zdania złożone w celu osiągnięcia

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SKŁADNIA				
przydawki i okolicznika, – wie, na jakie pytania odpowiadają części zdania, – rozpoznaje zdanie pojedyncze i zdanie złożone, – zna pojęcia zdania złożonego współrzędnie i podrzędnie, – z pomocą nauczyciela potrafi przekształcić zdanie złożone w pojedyncze.	– przekształca zdania z podmiotem w wypowiedzenia bezpodmiotowe, – rozpoznaje konstrukcje z czasownikiem się, – wskazuje przydawkę, dopełnienie i okolicznik w zdaniu, – rozpoznaje zdania pojedyncze i zdania złożone oraz ich podstawowe rodzaje (współrzędnie i podrzędnie złożone), – przekształca proste zdania złożone na pojedyncze i odwrotnie.	pojedyncze i odwrotnie, – odróżnia zdania współrzędnie złożone od podrzędnie złożonych.		określonego efektu językowego i stylistycznego.

II.2. Zróżnicowanie języka

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA				
– zna termin: frazeologizm, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi wymienia frazeologizmy omawiane na lekcji, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi korzysta ze słownika frazeologicznego, języka polskiego i wyrazów obcych, terminów literackich, – zna termin: wyrazy wieloznaczne, – wyjaśnia znaczenia prostych wyrazów wieloznacznych, – wskazuje w zdaniach wyrazy wieloznaczne, – odróżnia wyrazy neutralne od wartościujących, – zna wyrazy nacechowane emocjonalnie, – odróżnia zdrobnienia od zgrubień,	- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – wyjaśnia, czym jest związek frazeologiczny, – rozpoznaje związki frazeologiczne w wypowiedziach, – korzysta ze słowników: frazeologicznego, języka polskiego, wyrazów obcych i terminów literackich, – rozpoznaje znaczenia wyrazów wieloznacznych, – rozpoznaje zdania z wyrazami wieloznacznymi, – rozpoznaje wyrazy neutralne i wartościujące, – rozpoznaje wyrazy nacechowane emocjonalnie, – rozpoznaje zdrobnienia i zgrubienia,	- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – wyjaśnia, czym jest związek frazeologiczny, – dostrzega obecność związków frazeologicznych w języku używanym na co dzień, – podaje przykłady związków frazeologicznych, – korzysta w praktyczny sposób ze słowników: frazeologicznego, języka polskiego, wyrazów obcych, terminów literackich, – wyjaśnia, czym są wyrazy wieloznaczne, – wyjaśnia znaczenia wyrazów wieloznacznych, – podaje przykłady zdań z wyrazami wieloznacznymi, – podaje przykłady wyrazów	- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – wyjaśnia znaczenie omawianych związków frazeologicznych, – redaguje zdania ze związkami frazeologicznymi, – sprawnie posługuje się słownikami: frazeologicznym, języka polskiego, wyrazów obcych, terminów literackich, – podaje przykłady wyrazów wieloznacznych, – podaje znaczenia wyrazów wieloznacznych, – stosuje zdania z wyrazami wieloznacznymi, – wyjaśnia, czym różnią się wyrazy neutralne od wartościujących, – zastępuje wyrazy obraźliwe ich neutralnymi odpowiednikami,	- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – redaguje różne formy wypowiedzi z wykorzystaniem związków frazeologicznych, – świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje różne słowniki, – stosuje w wypowiedzi wyrazy wieloznaczne, – świadomie stosuje wyrazy oceniające, – poprawnie posługuje się językiem mówionym i pisanym.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA				
– wie, że istnieją różne odmiany języka, – wyjaśnia, czym jest język mówiony, a czym – pisany, – dostrzega związki między odmianą języka a sytuacją komunikacyjną.	– wymienia cechy języka mówionego i pisanego, – zna różne odmiany języka, – dostosowuje język do sytuacji komunikacyjnej.	- neutralnych i wartościujących, – zastępuje wyrazy nacechowane ujemnie słowami neutralnymi lub nacechowanymi dodatnio, – omawia cechy języka mówionego i pisanego, – wyjaśnia związek między użyciem odpowiedniej odmiany języka a sytuacją komunikacyjną	– odróżnia język mówiony od pisanego, – stosuje różne odmiany języka, – wie, jaką odmianę języka stosować w zależności od sytuacji komunikacyjnej.	

II.4. Ortografia i interpunkcja

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA				
– zna podstawowe zasady ortografii, – stosuje kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu zdania, – stosuje przecinek w oczywistych miejscach, – zna nazwy: cudzysłów, dwukropek, średnik, nawias.	- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – stosuje podstawowe zasady ortograficzne, – poprawnie używa przecinków podczas wyliczania, – stosuje cudzysłów i dwukropek.	- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – poprawnie stosuje większość zasad ortograficznych, popełniając sporadycznie błędy, – używa znaków interpunkcyjnych w zdaniach zgodnie z podstawowymi zasadami, – poprawnie stosuje przecinki w zdaniach złożonych, – rozumie funkcję cudzysłowu, dwukropka, średnika i nawiasu oraz stosuje je w swoich tekstach.	- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – stosuje poprawnie zasady ortograficzne i dostrzega własne błędy, – analizuje użycie interpunkcji w tekstach i potrafi poprawić błędy interpunkcyjne, – świadomie używa przecinków w zdaniach złożonych i rozumie ich wpływ na czytelność tekstu, – stosuje średnik i nawias zgodnie z zasadami składni.	- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – pisze bezbłędnie pod względem ortograficznym, stosując wyjątki i trudne wyrazy, – świadomie stosuje interpunkcję w swoich wypowiedziach, – tworzy poprawne i przemyślane konstrukcje składniowe, w których interpunkcja wspiera jasność i logiczność tekstu, – poprawia błędy ortograficzne i interpunkcyjne w cudzych tekstach, uzasadniając swoje poprawki.

III. Tworzenie wypowiedzi – obowiązują wymagania z klas 4–5 oraz:

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
OPOWIADANIE, OPIS, W TYM POSTACI, PRZEŻYĆ WEWNĘTRZNYCH I SYTUACJI, SPRAWOZDANIE, LIST OFICJALNY, TEKST O CHARAKTERZE ARGUMENTACYJNYM				
– zna podstawowe formy wypowiedzi (opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny, tekst o charakterze argumentacyjnym), – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi tworzy: opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny, tekst o charakterze argumentacyjnym, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi rozpoznaje elementy kompozycyjne danej formy wypowiedzi.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – wymienia zasady zapisywania dialogu, – gromadzi słownictwo potrzebne do napisania różnych form wypowiedzi: opowiadania, w tym twórczego, opisu, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdania, listu oficjalnego, tekstu o charakterze argumentacyjnym, – tworzy plan opowiadania, w tym twórczego, opisu, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdania, listu oficjalnego, tekstu o charakterze argumentacyjnym,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – wskazuje tezę i argumenty w tekście o charakterze argumentacyjnym, – tworzy logiczną, pełną semantycznie i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny, – tworzy wypowiedź argumentacyjną, w której podejmuje próbę uzasadnienia tezy, – rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji,	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – porządkuje słownictwo potrzebne do napisania opisu, opowiadania, sprawozdania, – stworzy spójne, rozwinięte, o właściwej kompozycji i układzie graficznym formy wypowiedzi: opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny, – stosuje w wypowiedzi pisemnej akapity, – stosuje argumenty w swoich wypowiedziach,	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – samodzielnie i bezbłędnie tworzy spójne, bogate treściowo i językowo różne formy wypowiedzi, dbając o ich właściwą kompozycję i układ graficzny, – dostrzega błędy w swoich pracach oraz wypowiedziach innych osób, – dokonuje korekty własnych błędów w krótkich i dłuższych formach wypowiedzi, – tworzy urozmaicone pod względem stylu opowiadanie odtwórcze i twórcze,

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
OPOWIADANIE, OPIS, W TYM POSTACI, PRZEŻYĆ WEWNĘTRZNYCH I SYTUACJI, SPRAWOZDANIE, LIST OFICJALNY, TEKST O CHARAKTERZE ARGUMENTACYJNYM				
	– tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny, tekst o charakterze argumentacyjnym, – tworzy tezę i argumenty, – pisze na podstawie planu opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny, tekst o charakterze argumentacyjnym, – podejmuje próbę włączenia opisu i dialogu do opowiadania.	– selekcjonuje informacje, – tworzy spójne, uporządkowane wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny, tekst o charakterze argumentacyjnym, – stosuje odpowiedni do danej formy wypowiedzi układ graficzny i kompozycję.	– tworzy bezbłędnie wypowiedź argumentacyjną, – tworzy różne rodzaje argumentów, – ilustruje swoje argumenty przykładami.	– stosuje akapity dopełniające myślowej całości wypowiedzi.

KLASA 7

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą. Obowiązują wymagania z klas 4–6 oraz:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

I.1. Czytanie utworów literackich – liryka

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
wie, że liryka jest jednym z rodzajów literackich, odróżnia utwór liryczny od utworu epickiego, zna podstawowe cechy utworów lirycznych, wygłasza z pamięci wskazany utwór liryczny, krótko opowiada, o czym jest przeczytany wiersz, nazywa swoje wrażenia wywołane lekturą wiersza, wie, kto to osoba mówiąca w wierszu, wyjaśnia pojęcie podmiot liryczny, wie, kto to bohater liryczny, wyjaśnia pojęcie adresata / odbiorcy utworu,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: wymienia cechy poezji, czyta wiersz głośno i wyraźnie, wygłasza z pamięci wskazany utwór liryczny, zwracając uwagę na znaki przestankowe, wypowiada się na temat przeczytanego wiersza, podejmuje próbę uzasadnienia swoich wrażeń wywołanych lekturą wiersza, wskazuje w wierszu wartości ważne dla poety, określa nastrój wiersza, tworzy projekt pracy (rysunek, drama itp.) interpretującej wiersz	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: uzasadnia, dlaczego utwór należy do liryki, czyta / wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, zgodnie z tematem i stylem dzieła, określa temat wiersza, opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, wyodrębnia obrazy poetyckie, nazywa i uzasadnia swoje uczucia wywołane lekturą wiersza, przedstawia, również w formie przekładu intersemiotycznego	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: wyjaśnia, na czym polega język poezji, czytając / wygłaszając wiersz, stosuje odpowiednie tempo, intonację i modulację głosu, dokonyuje interpretacji głosowej utworu lirycznego, ciekawie opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, o podmiocie lirycznym, bohaterze oraz ich uczuciach,	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: prezentuje informacje na temat wiersza w dowolnie wybranej formie, w tym w formie interaktywnej, samodzielnie analizuje i interpretuje utwór poetycki, stosując różne techniki uczenia się, tworzy własne przykłady poznanych środków artystycznych, wyjaśnia funkcje poznanych

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
odróżnia podmiot liryczny od adresata, odróżnia wers od strofy (zwrotki), wyjaśnia, czym są rym, wers, refren, zna nazwy środków artystycznych: epitet, porównanie, przenieśnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, apostrofa, ożywienie, symbol, neologizm, wymienia elementy rytmizujące: wers, strofa, rym, rytm, zna pojęcia pieśni, trenu, przedstawia tematykę wiersza, zna pojęcie ironii, wie, jakie jest przesłanie wiersza, rozpoznaje w utworach lirycznych wartości ważne dla Polaków, dostrzega w omawianych wierszach elementy historyczne, wymienia autorów utworów lirycznych wskazanych	– przekład intersemiotyczny, nazywa wyrazy wskazujące na osobę mówiącą w wierszu (podmiot liryczny) i adresata, opowiada o podmiocie lirycznym, przedstawiając jego myśli i uczucia, określa adresata wiersza, wskazuje wers, w którym znajduje się zwrot do adresata, wskazuje bohatera wiersza, rozpoznaje w utworach lirycznych epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, ożywienia, symbole, wskazuje w wierszu rymy, rozpoznaje elementy rytmizujące utwór, rozpoznaje pieśń, tren, dzieli wersy na sylaby, wie, na czym polega ironia w omawianych utworach lirycznych,	(np. rysunek, drama itp.), jak rozumie omawiany wiersz, wskazuje cechy podmiotu lirycznego, określa cechy bohatera wiersza, porównuje i nazywa rymy w dwóch dowolnie wybranych strofach, rozpoznaje w utworach lirycznych przenieśnie, uosobienia, neologizmy artystyczne rozpoznaje refren jako element rytmizujący utwór, wymienia cechy pieśni, trenu, wyjaśnia, na czym polega ironia, dostrzega ironię w omawianych wierszach, formułuje przesłanie utworu lirycznego i zastanawia się nad jego aktualnością, porównuje wartości ważne dla Polaków	opisuje zachowanie bohatera wiersza i wyraża swoją opinię na jego temat, porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, opisuje adresata wiersza, wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia wywołane lekturą wiersza, wyjaśnia, jak rozumie przesłanie wiersza, wyjaśnia znaczenie przenieśne utworu lirycznego, uzasadnia własne rozumienie wiersza, rozpoznaje funkcje środków artystycznych w omawianych wierszach,	środków artystycznych, omawia wyczerpująco sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń, interpretuje wiersz i uzasadnia swoją tezę interpretacyjną, odwołując się do elementów utworu, charakteryzuje podmiot liryczny, odwołując się do treści wiersza, charakteryzuje bohatera, odwołując się do treści wiersza, porównuje podmiot liryczny z adresatem i bohaterem wiersza i przedstawia wnioski, rozpoznaje pieśń, tren

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
w Podstawie programowej.	rozpoznaje przesłanie wiersza i wypowiada się na temat jego aktualności, wymienia wydarzenia historyczne zawarte w omawianych wierszach, rozumie słowo kontekst i zna rodzaje kontekstów, zna elementy z życia autorów utworów lirycznych wskazanych w Podstawie programowej.	ze swoimi wartościami, dostrzega różne konteksty w omawianych utworach lirycznych, posługuje się biografią autora w interpretacji utworów lirycznych.	odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, wskazuje w wierszu elementy rytmiczne, wskazuje cechy pieśni, trenu w danym utworze, definiuje pojęcie ironii, omawia znaczenie ironii w wierszu, wyjaśnia przesłanie utworu lirycznego i ocenia jego aktualność, omawiając utwory liryczne, nawiązuje do wybranych kontekstów, np. historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego, dostrzega i wskazuje nawiązania biograficzne w omawianych	wśród innych gatunków literackich, tworzy pytania do hipotezy interpretacyjnej na temat wiersza, w interpretacji utworów lirycznych wykorzystuje odwołania do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi, w interpretacji utworów lirycznych wykorzystuje potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, kulturowy, filozoficzny, społeczny.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
			utworach lirycznych.	

I.1. Czytanie utworów literackich – epika

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
wie, że epika jest jednym z rodzajów literackich, odróżnia utwór epicki od utworu lirycznego, wymienia elementy świata przedstawionego : czas, miejsce akcji, bohaterowie, wydarzenia, rozpoznaje fikcję literacką, wskazuje elementy realistyczne (rzeczywiste)	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: wymienia cechy utworu epickiego, opisuje wybrane elementy świata przedstawionego, wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w utworach epickich, wymienia cechy gatunkowe opowiadania, powieści, noweli,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: czyta głośno, wyrażnie, z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych, rozpoznaje rodzaj literacki czytanego tekstu – epika, rozpoznaje czytany utwór jako opowiadanie, powieść, nowelę, opowiada o elementach świata przedstawionego,	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: analizuje elementy świata przedstawionego i wyciąga wnioski, wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi i fantastycznymi w utworach epickich, uzasadnia przynależność rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: porównuje elementy świata przedstawionego różnych utworów, uzasadnia przynależność rodzajową i gatunkową utworu, podając odpowiednie przykłady, rozpoznaje funkcje elementów budowy utworu: tytułu, puenty, punktu kulminacyjnego, prezentuje według własnego pomysłu, z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
w omawianych utworach epickich, wymienia wybrane gatunki epickie, np. baśń, legenda, opowiadanie, powieść, nowela, wymienia tytuł jako element budowy utworu epickiego, wymienia wybrane wydarzenia tworzące akcję utworu, rozpoznaje, kim jest osoba mówiąca w utworze epickim, rozpoznaje i wymienia bohaterów utworu, zna pojęcia: narrator i narracja, rozpoznaje w utworze wątek główny, nazywa swoje wrażenia	wyszukuje w tekście określone informacje, wskazuje tytuł jako element budowy utworu epickiego, ustala kolejność zdarzeń, nazywa rodzaj narratora i narracji, rozpoznaje rodzaje bohaterów w utworze, przedstawia wybranego bohatera, wymienia niektóre cechy bohaterów, rozpoznaje wątki poboczne, wypowiada się na temat przeczytanego utworu, wskazuje wartości ważne dla bohaterów, omawia postawę bohatera,	odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych rozpoznaje puentę jako element budowy utworu epickiego, opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły, charakteryzuje narratora utworu, określa, czy dany bohater jest główny czy drugoplanowy, wymienia większość cech bohaterów, zbiera informacje o bohaterze, uzasadnia rodzaj narracji: pierwszoosobowej i trzecioosobowej, omawia wątek główny, określa doświadczenia bohaterów, prezentuje własne rozumienie utworu, ocenia bohaterów,	do opowiadania, powieści, noweli, rozpoznaje punkt kulminacyjny jako element budowy utworu epickiego, rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, wskazuje cechy narratora w zależności od jego rodzaju, rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze, określa relacje łączące bohaterów utworu, uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do treści utworu, selekcjonuje zebrane informacje o bohaterze, odróżnia bohatera	wydarzeniami w utworze, porównuje narratorów w różnych utworach, charakteryzuje bohatera, również za pomocą narzędzi interaktywnych, porównuje narrację pierwszoosobową z trzecioosobową i przedstawia wnioski, określa problematykę utworu i prezentuje ją w twórczy sposób, ciekawie prezentuje własną interpretację biblijnych opowieści, w interpretacji utworów epickich wykorzystuje odwołania do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi, w interpretacji utworów epickich wykorzystuje elementy wiedzy o historii i kulturze, w interpretacji utworów epickich odwołuje się do kontekstu biograficznego, wyjaśnia wpływ kontekstu historycznego i historycznoliterackiego

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
wywołane lekturą tekstu, rozpoznaje w tekście znaczenia dosłowne, opowiada ustnie o treści utworu, zachowując kolejność zdarzeń, wie, że tekst może mieć znaczenie przenośne, wie, czym jest alegoria, wymienia cechy postawy bohatera, wie, jakie jest przesłanie utworu, rozpoznaje w utworach epickich wartości ważne dla Polaków, dostrzega w omawianych utworach epickich elementy historyczne, wymienia autorów utworów epickich	rozpoznaje w utworze ważne informacje, tworzy projekt pracy (rysunek, drama, spektakl teatralny itp.) będącej interpretacją utworu – przykład intersemiotyczny , dostrzega przenośny sens opowieści z Biblii, rozpoznaje w tekście alegorię, rozpoznaje przesłanie utworu, na podstawie poznanych tekstów tworzy drabinę wartości ważnych dla Polaków na przestrzeni dziejów, wymienia wydarzenia historyczne zawarte w omówionych tekstach, rozumie słowo kontekst i zna rodzaje	rozpoznaje informacje mniej ważne w utworze, rozpoznaje fakty i opinie, odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego , omawia przenośne znaczenia opowieści biblijnych, podaje przykłady alegorii, zna przyczyny niepowodzeń bohatera, wypowiada się na temat przesłania utworu, porównuje wartości ważne dla Polaków ze swoimi wartościami, dostrzega różne konteksty w omawianych utworach epickich, posługuje się biografią autora w	głównego od drugoplanowego, dokonuje analizy fragmentu utworu, aby określić rodzaj narracji, określa tematykę utworu, omawia wątek poboczny, porównuje doświadczenia bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami , odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, porównuje treść czytanych utworów z własnymi doświadczeniami , interpretuje biblijne opowieści, omawia funkcje alegorii, ocenia postawę bohatera	o na treść i formę utworów epickich, porównuje utwory epickie z różnych kultur i epok, uwzględniając kontekst kulturowy, filozoficzny i społeczny.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
wskazanych w Podstawie programowej.	kontekstów w utworach epickich, zna elementy z życia autorów utworów epickich wskazanych w Podstawie programowej.	interpretacji utworów epickich.	i przyczyny jego niepowodzenia, formułuje przesłanie utworu, omawiając utwory epickie, nawiązuje do wybranych kontekstów, np. historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego, dostrzega i wskazuje nawiązania biograficzne w omawianych utworach epickich.	

I.1. Czytanie utworów literackich – dramat

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY DRAMATYCZNE				
zna pojęcie dramatu, wie, że dramat to jeden z rodzajów literackich, wie, że gatunki dramatu to tragedia i komedia,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: wie, czym cechuje się dramat jako rodzaj literacki, zna cechy utworów dramatycznych,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: czyta utwór wyrażnie, z podziałem na role i z odpowiednią artykulacją,	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: uzasadnia, dlaczego utwór jest dramatem, omawia cechy rodzajowe dramatu i cechy	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: udowadnia, że czytany utwór jest dramatem, podając odpowiednie przykłady z tekstu,

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY DRAMATYCZNE				
zna podstawowe cechy utworów dramatycznych, odróżnia utwór pisany prozą i wierszem od dramatu, rozpoznaje czytany utwór jako dramat, krótko opowiada, o czym jest omawiany utwór dramatyczny, wymienia elementy świata przedstawionego w dramacie: czas, miejsce akcji, bohaterowie, wydarzenia, rozumie pojęcie bohatera tragicznego, podaje wybrane wydarzenia omawianego utworu dramatycznego, dostrzega komizm w dramacie, wie, czym się różni realizm od fantastyki w utworze dramatycznym,	wie, czym cechuje się tragedia i komedia, opisuje elementy świata przedstawionego w dramacie, wymienia charakterystyczne elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog, wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne, wyszukuje w dramacie określone informacje, ustala kolejność wydarzeń, rozpoznaje rodzaje bohaterów, przedstawia wybraną postać, wymienia niektóre cechy bohaterów dramatu, wskazuje wartości ważne dla bohaterów dramatu, wie, kto to jest bohater tragiczny,	rozpoznaje dramat jako rodzaj literacki, wskazuje cechy utworów dramatycznych, wymienia cechy tragedii i komedii, opowiada o elementach świata przedstawionego w dramacie, wskazuje akt, scenę, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog, odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych, porządkuje wydarzenia, prezentuje w dowolnej formie treść dramatu, w tym w formie interaktywnej, opowiada o wybranych wydarzeniach, określa rodzaj bohatera: główny i drugoplanowy, wymienia większość cech bohaterów, wskazuje bohatera tragicznego,	gatunkowe tragedii i komedii, analizuje elementy świata przedstawionego w dramacie i wyciąga wnioski, wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi a fantastycznymi dramatu, omawia zdarzenia realistyczne i fantastyczne, określa przyczyny zdarzeń, rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, rozpoznaje rodzaj bohatera, określa relacje łączące bohaterów, uzasadnia wskazane cechy postaci, odwołując się do utworu, wyjaśnia, dlaczego dana postać jest bohaterem tragicznym,	prezentuje według własnego pomysłu, z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami w dramacie, charakteryzuje bohatera dramatu, również za pomocą narzędzi interaktywnych, określa problematykę dramatu i prezentuje ją w twórczy sposób, wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń przedstawionych w dramacie, odwołując się do znajomości całej lektury, określa funkcje komizmu.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY DRAMATYCZNE				
wie, że akcja dramatu dzieli się na etapy, wie, że dzieło dramatyczne ma kontekst kulturowy i biograficzny.	zna pojęcie komizmu, wypowiada się na temat przeczytanego dramatu, rozpoznaje w dramacie informacje ważne, tworzy projekt pracy (rysunek, drama, spektakl teatralny itp.) będącej interpretacją utworu dramatycznego – przekład intersemiotyczny, zna etapy rozwoju akcji dramatycznej, zna kontekst kulturowy i biograficzny dramatu, rozumie pojęcie dramatu romantycznego bierze udział w inscenizacji fragmentu dramatu.	ocenia bohaterów dramatu, rozpoznaje informacje mniej ważne w dramacie, wskazuje komizmu, odczytuje omawiane teksty dramatyczne na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego, nazywa etapy rozwoju akcji dramatycznej, rozumie kontekst kulturowy i biograficzny dramatu, rozpoznaje cechy dramatu romantycznego.	odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego, porównuje doświadczenia bohaterów z własnymi, odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, objaśnia przejawy komizmu, omawia etapy rozwoju akcji dramatycznej, wyjaśnia kontekst kulturowy i biograficzny dramatu, wskazuje w utworze cechy dramatu romantycznego, organizuje inscenizację.	

I.1. Czytanie utworów literackich – ballada

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY SYNKRETYCZNE				
wie, że ballada zawiera elementy epiki, liryki i dramatu, wymienia elementy świata przedstawionego w balladzie, wie, czym jest punkt kulminacyjny, wie, na czym polega romantyczna wizja natury, dostrzega problem winy i kary w balladzie, tworzy proste wypowiedzi inspirowane balladą.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: zna cechy ballady, dostrzega w balladzie elementy epiki, liryki i dramatu, omawiam elementy świata przedstawionego z podziałem na fikcyjne i fantastyczne, wyjaśnia, czym jest punkt kulminacyjny, rozumie romantyczną wizję natury, rozumie problem winy i kary w balladzie, dostrzega w sztuce nawiązania do omawianej ballady, tworzy wypowiedzi inspirowane przeczytaną balladą.	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: wymienia cechy ballady, wie, na czym polega synkretyzm ballady, porządkuje wydarzenia w sposób przyczynowo-skutkowy, wyszukuje informacje na temat bohaterów, wskazuje punkt kulminacyjny w balladzie, wyjaśnia romantyczną wizję natury, wypowiada się na temat problemu winy i kary, ocenia dzieła sztuki nawiązujące do ballady, tworzy ciekawe wypowiedzi inspirowane balladą.	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: wnikliwie omawia cechy ballady, wyjaśnia, na czym polega synkretyzm ballady, porządkuje zebrany materiał na temat ballady, określa funkcje punktu kulminacyjnego, interpretuje romantyczną wizję natury, omawia problem winy i kary w balladzie, interpretuje dzieła sztuki nawiązujące do omawianej ballady, tworzy rozbudowane wypowiedzi inspirowane przeczytaną balladą.	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: samodzielnie analizuje i interpretuje omawianą balladę, prezentuje według własnego pomysłu, również interaktywnie, świat przedstawiony w balladzie.

I.2. Odbiór tekstów kultury

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
INNE TEKSTY KULTURY				
określa tematykę tekstu kultury, nazywa wrażenia wywołane obrazem, grafiką, rzeźbą, fotografią, wymienia elementy tekstu kultury, dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą publicystyczną, naukową i popularnonaukową ’, wie, że są różne gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, rozpoznaje wywiad i artykuł wśród innych gatunków publicystycznych, wie, co to jest lid.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: wyszukuje w tekście potrzebne informacje, prezentuje elementy obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii, wymienia elementy realistyczne i fantastyczne obrazu, cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego o lub naukowego, rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, podaje funkcje lidu, dostrzega wartości estetyczne poznanych tekstów kultury.	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: wskazuje cechy tekstów kultury, opisuje sytuację ukazaną w danym tekście, nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie z obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii, określa uczucia wywołane tekstem kultury, przedstawia własne rozumienie tekstu kultury, określa funkcje literatury pięknej, publicystycznej, popularnonaukowej i naukowej, określa podstawowe cechy wywiadu i artykułu, określa znaczenie lidu.	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej w danym tekście, opisuje elementy obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii, przedstawia własne rozumienie tekstu kultury poprzez podanie tematów rozmów ukazanych postaci, znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: określa nastrój obrazu grafiki, rzeźby, fotografii oraz uzasadnia swoją wypowiedź, przedstawia własne zdanie na temat sytuacji ukazanej w tekście kultury, omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch, dokonuje przekładu intersemiotycznego , np. tworzy historię, która mogłaby się wydarzyć w miejscu ukazanym na obrazie czy fotografii, przedstawia własną interpretację dzieła sztuki.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
INNE TEKSTY KULTURY				
			literackich i kulturowych, porównuje różne dzieła, omawia funkcje lidu.	

II. Kształcenie językowe

II.1. Gramatyka języka polskiego – fonetyka

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
FONETYKA				
zna pojęcie fonetyka, odróżnia głoskę od litery i sylaby, wie, że są różne rodzaje głosek, rozpoznaje samogłoski i spółgłoski, rozpoznaje sylabę, zna zasady dzielenia wyrazów na sylaby, wie, że i w wyrazie może pełnić różne funkcje, wie, czym są upodobnienia fonetyczne,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: rozumie, czym zajmuje się fonetyka, rozumie wpływ narządów mowy na sposób wymawiania głosek, rozdziela rodzaje głosek: samogłoska–spółgłoska, dźwięczna–bezdźwięczna, ustna–nosowa, miękką–twardą, rozumie funkcje głoski i, rozumie, na czym polegają zjawiska	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: dzieli wyrazy na litery, głoski i sylaby, wskazuje w wyrazie samogłoski i spółgłoski, dzieli wyrazy na sylaby, poprawnie przenosi wyrazy, określa rolę samogłoski i, omawia mechanizm upodobnień fonetycznych	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: omawia narządy mowy i ich wpływ na sposób wymawiania głosek, rozpoznaje rodzaje wszystkich głosek i omawia ich cechy, rozpoznaje funkcję litery i w wyrazie, objaśnia mechanizm upodobnień fonetycznych, podaje przykłady różnych rodzajów upodobnień, wyjaśnia, na czym polega intonacja	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: dzieli wyraz na głoski i wskazuje różne funkcje głoski i, rozumie i wykorzystuje wiedzę o głoskach oraz upodobnieniach do poprawnego mówienia i pisanie, świadomie i bezbłędnie akcentuje wyrazy i zdania we wszystkich swoich wypowiedziach oraz podczas

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
FONETYKA				
dostrzega rozbieżności między mową a pismem, wie, co to jest intonacja wie, co to akcent, wyrazowy i zdaniowy, zna reguły akcentowania w języku polskim	fonetyczne, w tym upodobnienia, rozumie, co to jest intonacja oraz akcent wyrazowy i zdaniowy, wymienia reguły akcentowania w języku polskim, rozpoznaje wyjątki od zasad akcentowania.	rozpoznaje rodzaj i kierunek upodobnienia, definiuje pojęcia intonacji oraz akcentu wyrazowego i zdaniowego, stosuje reguły akcentowania w języku polskim oraz prawidłową intonację, wymienia wyjątki od zasad akcentowania.	oraz akcent wyrazowy i zdaniowy, wypowiada się z prawidłową intonacją, prawidłowo akcentuje wyrazy i zdania oraz wyjątki.	czytania i recytacji.

II.1. Gramatyka języka polskiego – słowotwórstwo

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SŁOWOTWÓRSTWO				
zna pojęcie słowotwórstwa, zna pojęcia tematu słowotwórczego i definicji słowotwórczej, zna pojęcie formantu, wie, że są różne rodzaje formantów,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: wie, czym zajmuje się słowotwórstwo, odróżnia wyraz podstawowy od wyrazu pochodnego, wie, co to jest temat słowotwórczy, próbuje tworzyć definicje	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: wyjaśnia, czym zajmuje się słowotwórstwo, wyjaśnia, czym są wyrazy podstawowe i wyrazy pochodne, wskazuje temat słowotwórczy,	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: rozpoznaje wyrazy podstawowe i wyrazy pochodne, rozróżnia temat słowotwórczy, poprawnie tworzy definicje słowotwórcze, rozpoznaje rodzaj formantu,	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: świadomie stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy podstawowe i pochodne, świadomie stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy należące do różnych

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SŁOWOTWÓRSTWO				
rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny, zna pojęcie kategorii znaczeniowej, wie, jakie znaczenia są nadawane wyrazom przez formanty, wie, co to jest rodzina wyrazów, zna pojęcia wyraz pokrewny, rdzeń, rdzenie oboczne, wie, czym są wyrazy złożone, zna podstawowe zasady pisowni wyrazów złożonych.	słowotwórcze wyrazu, wskazuje formant w wyrazie pochodnym, zna funkcję formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie pojęcie kategorii znaczeniowej, rozpoznaje znaczenia nadawane wyrazom przez formanty, wyjaśnia, co to jest rodzina wyrazów, rozpoznaje wyraz pokrewny, rdzeń, rdzenie oboczne, odróżnia wyrazy złożone od innych, zna zasady pisowni wyrazów złożonych.	tworzy definicje słowotwórcze, zna rodzaje formantów, wyjaśnia funkcję formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, podaje przykłady kategorii znaczeniowych wyrazów, rozpoznaje rodzinę wyrazów, wskazuje rdzeń i oboczności w wyrazach pokrewnych, rozpoznaje w tekście wyrazy złożone, wyjaśnia zasady pisowni wyrazów złożonych.	wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, omawia funkcję znaczeniotwórczą formantów, omawia kategorie znaczeniowe wyrazów, podaje przykłady wyrazów należących do jednej rodziny, tworzy wyrazy pokrewne, przedstawia na wykresie zależności między wyrazami pokrewnymi, tworzy wyrazy złożone, stosuje w praktyce zasady pisowni wyrazów złożonych.	kategorii znaczeniowych, świadomie stosuje wyrazy pokrewne i złożone w swoich wypowiedziach , przedstawia analizę słowotwórczą wyrazu.

II.1. Gramatyka języka polskiego – fleksja

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
FLEKSJA				
rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy, podaje pytania czasownika, rozpoznaje różne formy czasownika, odróżnia bezokolicznik od odmiennych form czasownika, wie, przez co odmienia się czasownik, wyjaśnia, czym jest czasownik w formie osobowej i nieosobowej, wie, że imiesłowy są nieosobowymi formami czasownika, wymienia imiesłowy: przymiotnikowy i przysłówkowy, odróżnia imiesłów od innych części mowy, zna zasady tworzenia i odmiany imiesłówów, zna podstawowe zasady pisowni	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: rozpoznaje czasownik w zdaniu, rozpoznaje nieosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to, bezokoliczniki, wyjaśnia, dlaczego imiesłowy są nieosobowymi formami czasownika, wymienia rodzaje imiesłówów przymiotnikowych, podaje końcówki imiesłówów, wyjaśnia zasady tworzenia i odmiany imiesłówów, wie, jak odróżnić imiesłów od przymiotnika, tworzy imiesłowy z partykułą nie, zna zasady pisowni nie z różnymi częściami mowy, wymienia zasady odmiany nazw miejscowych i nazw mieszkańców,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: odróżnia czasownik od innych części mowy, rozpozna rodzaj czasownika, odmienia czasownik przez osoby, liczby, rodzaje, czasy, odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje różne rodzaje imiesłówów przymiotnikowych i przysłówkowych, wskazuje imiesłów w zdaniu, wymienia wyjątki od zasad pisowni partykuły nie, rozpoznaje nazwy miejscowe, stosuje zasady odmiany i zapisu nazw miejscowych i nazw mieszkańców.	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: tworzy różne rodzaje imiesłowów od czasowników, odmienia imiesłowy przymiotnikowe, przekształca wskazane czasowniki na konstrukcje z imiesłowami, bezbłędnie zapisuje nie z różnymi częściami mowy uwzględnienia wyjątki od zasad pisowni partykuły nie, podaje własne przykłady nazw miejscowych, bezbłędnie odmienia i zapisuje nazwy miejscowe i nazwy mieszkańców.	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: poprawnie używa imiesłowów, wskazuje i poprawia błędy fleksyjne związane z użyciem imiesłowów, redaguje tekst z użyciem wszystkich rodzajów imiesłówów, redaguje tekst z użyciem imiesłówów z partykułą nie, poprawia błędy swoje i innych w zapisie nie z różnymi częściami mowy, w tym z wyjątkami, koryguje błędy swoje i innych w odmianie i zapisie nazw miejscowych i nazw mieszkańców.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
FLEKSJA				
nie z różnymi częściami mowy, wie, że są wyjątki od tych zasad, wie, czym są nazwy miejscowe, zna wybrane zasady zapisu nazw miejscowych i nazw mieszkańców.	podaje zasady zapisu nazw miejscowych i nazw mieszkańców.			

II.1. Gramatyka języka polskiego – składnia

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SKŁADNIA				
odróżnia zdanie od równoważnika zdania, zna pojęcie imiesłowny równoważnik zdania, wie, jak przekształcić wypowiedzenie w imiesłowny równoważnik zdania, odróżnia wypowiedzenie z imiesłownym równoważnikiem zdania od zdania,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: odróżnia zdanie od równoważnika zdania i wypowiedzenia z imiesłownym równoważnikiem zdania. identyfikuje imiesłowny równoważnik zdania poprzez znalezienie imiesłowu przysłówkowego,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: rozpoznaje zdanie i równoważnik zdania oraz imiesłowny równoważnik zdania, przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie, przekształca wypowiedzenie w imiesłowny równoważnik zdania,	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: układa zdanie i równoważnik zdania oraz imiesłowny równoważnik zdania, rozpoznaje imiesłowny równoważnik zdania, poprawnie przekształca imiesłowny równoważnik zdania w zdanie	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach zdanie, równoważnik zdania oraz imiesłowny równoważnik zdania, wskazuje i poprawia błędy związane z użyciem imiesłownego

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SKŁADNIA				
zna terminy: mowa zależna i mowa niezależna wyjaśnia różnice między mową zależną a niezależną.	wyjaśnia, jak przekształcić wypowiedzenie w imiesłowowy równoważnik zdania, wyjaśnia znaczenie terminów: mowa zależna, mowa niezależna, odróżnia mowę zależną od mowy niezależnej, w podanym tekście wskazuje mowę zależną i mowę niezależną.	określa różnice między mową zależną a mową niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie,	złożone i odwrotnie, stosuje imiesłowowy równoważnik zdania w swoich wypowiedziach, poprawnie przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie, zapisuje dowolny dialog w formie mowy zależnej, przy zapisie dialogu stosuje poprawną interpunkcję.	równoważnika zdania, redaguje tekst, w którym wypowiedzi bohaterów zapisuje w formie mowy niezależnej.

II.2. Różnicowanie języka

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA				
zna pojęcia: synonim i antonim, homonim, neologizm i archaizm, kolokwializm, zapożyczenie, związek frazeologiczny, rozróżnia synonimy,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: rozumie pojęcia: synonim i antonim, homonim, neologizm i archaizm, kolokwializm, zapożyczenie, związek frazeologiczny,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: podaje przykłady synonimów, antonimów i homonimów, wskazuje różnicę między wyrazem bliskoznacznym a pokrewnym,	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: definiuje pojęcia: synonim i antonim, homonim, neologizm i archaizm, kolokwializm, zapożyczenie, związek frazeologiczny,	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: funkcjonalnie wykorzystuje zdobyte wiadomości, urozmaica język swojej wypowiedzi,

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA				
antonimy i homonimy, odróżnia wyrazy bliskoznaczne od wyrazów pokrewnych, identyfikuje różne rodzaje neologizmów obiegowych, rozpoznaje archaizmy, odróżnia archaizmy od neologizmów, dostrzega archaizmy w utworze, dostrzega kolokwializmy w wypowiedzi, próbuje zastąpić kolokwializmy wyrazami ze słownictwa ogólnego wie, że zapożyczenie można zastąpić wyrazem rodzimym, wie, że słownictwo ulega ciągłemu wzbogacaniu.	odróżnia skrót od skrótownica, synonim od antonimu i homonimu, wskazuje synonimy, antonimy i homonimy, wskazuje wyrazy bliskoznaczne i wyrazy pokrewne, rozpoznaje frazeologizmy, zna znaczenie wybranych związków frazeologicznych, wie, co odróżnia neologizmy artystyczne od obiegowych, zna różne rodzaje neologizmów obiegowych, zna funkcje neologizmów, zna typy archaizmów, zna funkcje archaizmów, rozpoznaje archaizmy w utworze, rozumie pojęcie kolokwializm,	wskazuje związki frazeologiczne w utworze, rozumie ich znaczenie, podaje przykłady neologizmów artystycznych i obiegowych, wskazuje różne rodzaje neologizmów obiegowych, wymienia funkcje neologizmów, rozdziela typy archaizmów i określa ich funkcje, określa funkcje kolokwializmów, wskazuje kolokwializmy w wypowiedzi, poprawnie zastępuje kolokwializmy wyrazami ze słownictwa ogólnego, wymienia różne rodzaje zapożyczeń i wyjaśnia ich funkcje, omawia przydatność zapożyczeń,	odwołuje się do przykładów, tworzy synonimy, antonimy konkretnych słów, wyjaśnia różnicę między wyrazem bliskoznacznym a pokrewnym, podaje przykłady związków frazeologicznych, wyjaśnia ich znaczenia, rozpoznaje w tekście neologizmy artystyczne i obiegowe, podaje przykłady różnych neologizmów obiegowych, wyjaśnia funkcje neologizmów, omawia na przykładach typy i funkcje archaizmów, interpretuje tekst, biorąc pod uwagę znaczenie i funkcję archaizmów, omawia na przykładach funkcje kolokwializmów,	świadomie stosuje neologizmy w swoich wypowiedziach, świadomie używa kolokwializmów i archaizmów w celu stylizacji tekstu, na bieżąco wzbogaca swoje słownictwo, koryguje błędy swoje i innych.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA				
	rozpoznaje kolokwializmy w wypowiedzi, zastępuje kolokwializmy wyrazami ze słownictwa ogólnego, zna różne rodzaje zapożyczeń, rozumie ich funkcje, wypowiada się na temat przydatności zapożyczeń, zastępuje zapożyczenia wyrazami rodzimymi, zna sposoby wzbogacania słownictwa.	poprawnie zastępuje zapożyczenia wyrazami rodzimymi.	interpretuje użycie kolokwializmów w tekście, bezbłędnie zastępuje kolokwializmy wyrazami ze słownictwa ogólnego, podaje przykłady wyrazów rodzimych i zapożyczeń, bezbłędnie zastępuje zapożyczenia, omawia funkcje i znaczenie różnych typów zapożyczeń, ocenia ich przydatność, stosuje różne sposoby wzbogacania słownictwa.	

II.3. Komunikacja językowa i kultura języka

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
KOMUNIKACJA JĘZYKOWA I KULTURA JĘZYKA				
zna pojęcie grzeczności językowej,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: bezbłędnie stosuje zwroty	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
KOMUNIKACJA JĘZYKOWA I KULTURA JĘZYKA				
rozpoznaje niektóre zwroty grzecznościowe, zna zasady pisowni zwrotów grzecznościowych, w tym zaimków osobowych w listach, wie, że istnieje pojęcie normy językowej, wie, że istnieje norma wzorcowa i norma użytkowa zna pojęcie błędu językowego, wie, że istnieją różne rodzaje błędów językowych, rozpoznaje teksty reklamowe, wskazuje slogany reklamowe, wie, że w języku istnieje perswazja oraz manipulacja, dostrzega manipulację językową.	wie, na czym polega grzeczność językowa, wskazuje zwroty grzecznościowe w liście, omawia zasady pisowni zwrotów grzecznościowych, w tym zaimków osobowych w listach, wie, co to jest norma językowa, odróżnia normę wzorcową od normy użytkowej, wie, czym jest błąd językowy, wymienia rodzaje błędów językowych, zna cechy i funkcje tekstów reklamowych, wie, co to jest slogan reklamowy, odróżnia perswazję od manipulacji językowej, rozpoznaje środki służące manipulacji	wyjaśnia pojęcie grzeczności językowej, podaje przykłady zwrotów grzecznościowych, przestrzega zasad pisowni zwrotów grzecznościowych, w tym zaimków osobowych w listach, wyjaśnia, czym jest norma językowa, wyjaśnia różnicę między normą wzorcową a normą użytkową, wyjaśnia pojęcie błędu językowego, omawia różne rodzaje błędów językowych, określa cechy i funkcje tekstów reklamowych, wyjaśnia, czemu służy slogan reklamowy, wskazuje różnicę między perswazją a manipulacją, wymienia środki służące manipulacji.	grzecznościowe, w tym zaimki osobowe w liście, podaje przykłady wskazujące różnicę między normą wzorcową a normą użytkową, definiuje pojęcie błędu językowego, rozpoznaje różne rodzaje błędów językowych, wskazuje cechy i funkcje tekstów reklamowych, wyjaśnia różnicę między perswazją a manipulacją, dostrzega w tekście środki służące manipulacji.	poprawia błędy w pracach swoich oraz kolegów / koleżanek, na co dzień wykorzystuje wiedzę o komunikacji językowej i kulturze języka, świadomie posługuje się perswazją, nie poddaje się manipulacji językowej ani jej nie używa.

III. Tworzenie wypowiedzi

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
STRESZCZENIE, ROZPRAWKA, OPOWIADANIE TWÓRCZE, PRZEMÓWIENIE, RECENZJA, WYWIAD				
rozpoznaje streszczenie, podejmuje próbę streszczenia tekstu, dostrzega informacje w streszczanym tekście, wie, czym jest rozprawka, zna pojęcia teza i argument, wie, że argumenty należy hierarchizować, wie, że argument powinien być uzasadniony i zawierać odwołanie do przykładu, wie, czym jest plan kompozycyjny, zna cechy przemówienia i cel tej formy wypowiedzi, zna rodzaje argumentów, zna zwroty do słuchaczy, wie, że w przemówieniu	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: streszcza proste teksty, wydobywa informacje z tekstu, wymienia elementy kompozycyjne rozprawki, formułuję tezę, wie, czym jest argument, odróżnia przykład od argumentu, wie, na czym polega hierarchizacja argumentów, wie, co to jest wniosek, zna zasady tworzenia planu kompozycyjnego zna etapy pracy nad przemówieniem, dobiera argumenty i zwroty do słuchaczy, wie, jak wykorzystać głos i mowę ciała, rozróżnia typy narracji,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: pisze dobre streszczenie, porządkuje informacje z tekstu, dostrzega główną myśl tekstu, wymienia cechy rozprawki, odróżnia tezę od hipotezy, odróżnia argument od kontrargumentu, ilustruje argument przykładem, próbuje uporządkować wywód, pracuje nad planem kompozycyjnym, podejmuje próbę wnioskowania, pisze rozprawkę z hipotezą oraz przemówienie, w którym odpiera przewidywany kontrargument, uzasadnia dobór argumentów, stosuje odpowiednie	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: logicznie porządkuje informacje z tekstu, wskazuje główną myśl tekstu, stawia ciekawe / oryginalne hipotezy, formułuje kontrargumenty, hierarchizuje argumenty, zgadza się z cudzym poglądem lub z nim polemizuje, rzeczowo uzasadniając własne zdanie, formułuje wnioski, porządkuje wywód argumentacyjny, sporządza plan kompozycyjny, funkcjonalnie korzysta ze zwrotów do słuchaczy, używa środków retorycznych,	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: samodzielnie analizuje i interpretuje tekst w celu napisania streszczenia, samodzielnie pisze spójną i rozwiniętą rozprawkę z tezą oraz hipotezą, uwzględniając wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi, samodzielnie pisze spójne przemówienie, używając różnych środków retorycznych i różnych rodzajów argumentów, publicznie wygłasza swoje przemówienie, samodzielnie pisze spójne rozwinięte i ciekawe opowiadanie twórcze, uwzględniając wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi,

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
STRESZCZENIE, ROZPRAWKA, OPOWIADANIE TWÓRCZE, PRZEMÓWIENIE, RECENZJA, WYWIAD				
wykorzystuje się głos i mowę ciała, odróżnia opowiadanie twórcze od odtwórczego, zna typy narracji, wie, że opowiadanie trzeba odpowiednio skomponować, zna pojęcia retrospekcji i puenty, wie, że w recenzji używa się określonego słownictwa, zna wybrane kryteria oceny tekstów kultury, zna podstawowe zasady przygotowania wywiadu, wie, że podczas wywiadu zadaje się różne rodzaje pytań, pod kierunkiem nauczyciela i / lub w grupie pisze rozprawkę z tezą, proste przemówienie, opowiadanie	wie, na czym polega trójdzielna kompozycja opowiadania, rozprawki, przemówienia, recenzji, rozumie znaczenie retrospekcji i puenty, zna cechy i kompozycję recenzji, zna słownictwo typowe dla recenzji, wymienia kryteria oceny różnych tekstów kultury, wymienia zasady przygotowania wywiadu, rozpoznaje różne rodzaje pytań w wywiadzie, pisze rozprawkę z tezą, opowiadanie twórcze, przemówienie i recenzję, przeprowadza wywiad zgodnie z zasadami.	zwroty do słuchaczy, wskazuje różnice między opowiadaniem twórczym a odtwórczym, stosuje różne typy narracji w opowiadaniu, stosuje akapity dla oznaczenia głównych elementów kompozycyjnych tekstu, stosuje w opowiadaniu retrospekcję i puentę, wskazuje słownictwo typowe dla recenzji, ocenia różne teksty kultury, stosując poznane kryteria, określa zasady przygotowania wywiadu, formułuje różnego rodzaju pytania, przeprowadzając wywiad, uwzględnia cechy	świadomie wykorzystuje głos i mowę ciała, stosuje w opowiadaniu sześć elementów urozmaicania stylu, używa słownictwa typowego dla recenzji, rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych, omawia zasady przygotowania wywiadu, formułuje różnorodne i ciekawe pytania do wywiadu, pisze rozwiniętą rozprawkę z tezą i hipotezą, ciekawe rozbudowane przemówienie i opowiadanie twórcze, pełną recenzję, przeprowadza wywiad zgodnie	samodzielnie pisze spójną rozwiniętą recenzję, uwzględniając wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi, projektuje i przeprowadza wywiad zgodnie z zasadami, wykorzystując do tego telefon, na podstawie nagrania tworzy tekst wywiadu, koryguje własne i cudze błędy związane z tworzeniem form wypowiedzi.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
STRESZCZENIE, ROZPRAWKA, OPOWIADANIE TWÓRCZE, PRZEMÓWIENIE, RECENZJA, WYWIAD				
twórcze oraz recenzję, przeprowadza prosty wywiad.		gatunkowe tej formy wypowiedzi.	ze wszystkimi wymogami.	

KLASA 8

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą. Obowiązują wymagania z klas 4–7 oraz:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

I.1. Czytanie utworów literackich – liryka

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
zna pojęcie literatura piękna, wie, że liryka jest jednym z rodzajów literackich, odróżnia utwór liryczny od innego utworu, zna podstawowe cechy utworów lirycznych, wygłasza z pamięci wskazany utwór liryczny, krótko opowiada, o czym jest przeczytany wiersz, nazywa swoje wrażenia wywołane lekturą wiersza, wie, kto to osoba mówiąca w wierszu, wyjaśnia pojęcie podmiot liryczny, wie, kto to bohater liryczny,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: wymienia cechy poezji, czyta wiersz głośno i wyraźnie, wygłasza z pamięci wskazany utwór liryczny, zwracając uwagę na znaki przestankowe, wypowiada się na temat przeczytanego wiersza, podejmuje próbę uzasadnienia swoich wrażeń wywołanych lekturą wiersza, określa nastrój wiersza, wskazuje w wierszu wartości ważne dla poety, tworzy projekt pracy (rysunek, drama itp.)	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: uzasadnia, dlaczego utwór należy do liryki, czyta / wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, zgodnie z tematem i stylem dzieła, określa temat wiersza, opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, wyodrębnia obrazy poetyckie, nazywa i uzasadnia swoje uczucia wywołane lekturą wiersza, przedstawia, również w formie	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: wyjaśnia, na czym polega język poezji, czytając / recytując wiersz, stosuje odpowiednie tempo, intonację i modulację, dokonuje interpretacji głosowej utworu lirycznego, ciekawie opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, o podmiocie lirycznym, bohaterach i ich uczuciach, opisuje zachowanie bohatera wiersza	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: prezentuje informacje na temat wiersza w dowolnie wybranej formie, w tym w formie interaktywnej, samodzielnie analizuje i interpretuje utwór poetycki, stosując różne techniki uczenia się, tworzy własne przykłady poznanych środków artystycznych, wyjaśnia funkcje środków artystycznych, omawia wyczerpująco sytuację przedstawioną w wierszu i

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
wyjaśnia pojęcie adresata / odbiorcy utworu, odróżnia podmiot liryczny od adresata, odróżnia wers od strofy (zwrotki), wyjaśnia, czym są rym, wers, refren, zna nazwy środków artystycznych: epitet, porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, apostrofa, ożywienie, symbol, neologizm, wymienia elementy rytmiczne: wers, strofa, rym, rytm, zna pojęcia hymnu, pieśni, fraszki, trenu, przedstawia tematykę wiersza, zna pojęcie ironii, wie, jakie jest przesłanie wiersza, nazywa wartości ważne dla podmiotu lirycznego rozpoznaje w utworach lirycznych wartości ważne dla Polaków,	interpretującej wiersz – przekład intersemiotyczny, nazywa wyrazy wskazujące na osobę mówiącą w wierszu (podmiot liryczny) i adresata, opowiada o podmiocie lirycznym, przedstawiając jego myśli i uczucia, określa adresata wiersza, wskazuje wers ze zwrotem do adresata, wskazuje bohatera wiersza, rozpoznaje w wierszach epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, ożywienia, symbole, wskazuje w wierszu rymy, rozpoznaje elementy rytmiczne utworu, rozpoznaje hymn, pieśń, tren, fraszkę, dzieli wersy na sylaby, wie, na czym polega ironia i rozumie jej	przekładu intersemiotycznego (np. rysunek, drama itp.), jak rozumie omawiany wiersz, wskazuje cechy podmiotu lirycznego, określa cechy bohatera wiersza, porównuje i nazywa rymy w dwóch dowolnie wybranych strofach, rozpoznaje w utworach lirycznych przenośnie, uosobienia, neologizmy artystyczne, rozpoznaje refren jako element rytmiczny utworu, wymienia cechy hymnu, pieśni, trenu, fraszki, wyjaśnia, na czym polega ironia, dostrzega ironię w omawianych wierszach, formułuje przesłanie utworu	i wyraża swoją opinię na ten temat, porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, opisuje adresata wiersza, wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia wywołane lekturą wiersza, wyjaśnia, jak rozumie przesłanie wiersza, wyjaśnia znaczenie przenośnie utworu lirycznego, uzasadnia własne rozumienie wiersza, rozpoznaje funkcje środków artystycznych w omawianych wierszach, odróżnia informacje ważne od mniej istotnych,	odwołuje się do własnych doświadczeń, interpretuje wiersz i uzasadnia swoją tezę interpretacyjną, odwołując się do elementów utworu, charakteryzuje podmiot liryczny, odwołując się do treści wiersza, charakteryzuje bohatera, odwołując się do treści wiersza, porównuje podmiot liryczny z adresatem i bohaterem wiersza i przedstawia wnioski, rozpoznaje hymn, pieśń, tren, fraszkę wśród innych gatunków literackich, tworzy pytania do hipotezy interpretacyjnej, w interpretacji utworów lirycznych wykorzystuje odwołania do wartości uniwersalnych

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
dostrzega w omawianych wierszach elementy historyczne, wymienia autorów utworów lirycznych wskazanych w Podstawie programowej.	funkcje w utworach lirycznych, rozpoznaje przesłanie utworu i wypowiada się na temat jego aktualności, na podstawie poznanych wierszy tworzy drabinę wartości ważnych dla Polaków na przestrzeni dziejów, wymienia wydarzenia historyczne zawarte w omawianych utworach, rozumie słowo kontekst i zna rodzaje kontekstów, zna elementy z życia autorów utworów lirycznych wskazanych w Podstawie programowej.	lirycznego i zastanawia się nad jego aktualnością, porównuje wartości ważne dla Polaków ze swoimi wartościami, dostrzega różne konteksty w omawianych utworach lirycznych, odwołuje się do biografii autora w interpretacji utworów lirycznych.	wskazuje w wierszu elementy rytmizujące, wskazuje cechy pieśni, trenu, fraszki w danym utworze, definiuje pojęcie ironii, omawia znaczenie ironii w danym utworze, wyjaśnia przesłanie utworu lirycznego i ocenia jego aktualność, omawiając utwory liryczne, nawiązuje do kontekstów: historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego, dostrzega i wskazuje nawiązania biograficzne w omawianych utworach lirycznych.	związanymi z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi, w interpretacji utworów lirycznych wykorzystuje potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny.

I.1. Czytanie utworów literackich – epika

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
wie, że epika jest jednym z rodzajów literackich, odróżnia utwór epicki od utworu lirycznego i dramatu, wymienia elementy świata przedstawionego : czas, miejsce akcji, bohaterowie, wydarzenia, rozpoznaje fikcję literacką, wskazuje elementy realistyczne (rzeczywiste) w omawianych utworach epickich, zna gatunki epickie: mit, bajka, baśń, legenda, przypowieść, opowiadanie, nowela, powieść, epopeja, wymienia tytuł jako element budowy utworu epickiego,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: wymienia cechy utworu epickiego, opisuje wybrane elementy świata przedstawionego, wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w utworach epickich, wymienia cechy gatunkowe mitu, bajki, baśni, legendy, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści, epopei, wyszukuje w tekście określone informacje, wskazuje tytuł jako element budowy utworu epickiego, ustala kolejność zdarzeń, nazywa rodzaj narratora i narracji,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: czyta głośno, wyrażnie, z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych, rozpoznaje rodzaj literacki czytanego tekstu – epika, rozpoznaje czytany utwór jako mit, bajkę, baśń, legendę, przypowieść, opowiadanie, nowelę, powieść, epopeję, opowiada o elementach świata przedstawionego, odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych zna elementy konstrukcyjne utworu epickiego, opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły,	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: analizuje elementy świata przedstawionego i wyciąga wnioski, wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi i fantastycznymi w utworach epickich, uzasadnia przynależność rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową do mitu, bajki, baśni, legendy, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści, epopei, rozpoznaje elementy konstrukcyjne utworu epickiego, rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe,	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: porównuje elementy świata przedstawionego różnych utworów, uzasadnia przynależność rodzajową i gatunkową utworu epickiego, podając odpowiednie przykłady, rozpoznaje funkcje elementów budowy utworu: tytułu, podtytułu, puenty, motta, dedykacji, punktu kulminacyjnego, prezentuje za pomocą narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami w utworze, porównuje narratorów w różnych utworach, charakteryzuje bohatera, również za pomocą narzędzi interaktywnych, porównuje narrację pierwszoosobową z trzecioosobową i przedstawia wnioski, określa problematykę utworu i prezentuje ją w twórczy sposób,

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
wymienia wybrane wydarzenia tworzące akcję utworu, rozpoznaje, kim jest osoba wypowiadająca się w utworze epickim, rozpoznaje i wymienia bohaterów utworu, zna pojęcia: narrator i narracja, rozpoznaje w utworze wątek główny, nazywa swoje wrażenia wywołane lekturą tekstu, rozpoznaje w tekście znaczenia dosłowne, opowiada ustnie o treści utworu, zachowując kolejność zdarzeń, wie, że tekst może mieć znaczenie przenośne,	rozpoznaje rodzaje bohaterów w utworze, przedstawia wybranego bohatera, wymienia niektóre cechy bohaterów, rozpoznaje wątki poboczne, wypowiada się na temat przeczytanego utworu, wskazuje wartości ważne dla bohaterów, omawia postawę bohatera, rozpoznaje w utworze ważne informacje, tworzy projekt pracy (rysunek, drama, spektakl teatralny itp.) będącej interpretacją utworu – przykład intersemiotyczny , dostrzega przenośny sens	charakteryzuje narratora utworu, określa, czy dany bohater jest główny czy drugoplanowy, wymienia większość cech bohaterów, zbiera informacje o bohaterze, uzasadnia rodzaj narracji: pierwszoosobowej i trzecioosobowej, omawia wątek główny, określa doświadczenia bohaterów, prezentuje własne rozumienie utworu, ocenia bohaterów, rozpoznaje informacje mniej ważne w utworze, rozpoznaje fakty i opinie, odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego	wskazuje cechy narratora w zależności od jego rodzaju, rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze, określa relacje łączące bohaterów utworu, uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do treści utworu, selekcjonuje zebrane informacje o bohaterze, odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego, dokonuje analizy fragmentu utworu, aby określić rodzaj narracji, określa tematykę utworu, omawia wątek poboczny, porównuje doświadczenia	ciekawie prezentuje własną interpretację biblijnych opowieści, w interpretacji utworów epickich wykorzystuje odwołania do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi, w interpretacji utworów epickich odwołuje się do kontekstu biograficznego, wyjaśnia wpływ kontekstu historycznego i historycznoliterackiego na treść i formę utworów epickich, porównuje utwory epickie z różnych kultur i epok, uwzględniając kontekst kulturowy, filozoficzny i społeczny.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
wie, czym jest alegoria i symbol w utworze epickim, wymienia cechy postawy bohatera, wie, jakie jest przesłanie utworu epickiego, rozpoznaje w utworach epickich wartości ważne dla Polaków, dostrzega w omawianych utworach epickich elementy historyczne, wymienia autorów utworów epickich wskazanych w Podstawie programowej.	opowieści z Biblii, rozpoznaje w tekście alegorię i symbol, rozpoznaje przesłanie utworu, na podstawie poznanych tekstów tworzy drabinę wartości ważnych dla Polaków na przestrzeni dziejów, wymienia wydarzenia historyczne zawarte w omówionych tekstach, rozumie słowo kontekst i zna rodzaje kontekstów w utworach epickich, zna elementy z życia autorów utworów epickich wskazanych w Podstawie programowej.	przekładu intersemiotycznego , omawia przenośne znaczenia opowieści biblijnych, podaje przykłady alegorii i symbolu, zna przyczyny niepowodzeń bohatera, wypowiada się na temat przesłania utworu, porównuje wartości ważne dla Polaków ze swoimi wartościami, dostrzega różne konteksty w omawianych utworach epickich, posługuje się biografią autora w interpretacji utworów epickich.	bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami , odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, porównuje treść czytanych utworów z własnymi doświadczeniami , interpretuje biblijne opowieści, omawia funkcje alegorii, ocenia postawę bohatera i przyczyny jego niepowodzenia, formułuje przesłanie utworu, omawiając utwory epickie, nawiązuje do kontekstów, np. historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego, dostrzega i wskazuje	

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
			nawiązania biograficzne w omawianych utworach epickich.	

I.1. Czytanie utworów literackich – dramat

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY DRAMATYCZNE				
zna pojęcie dramatu, wie, że dramat to jeden z rodzajów literackich, wie, że gatunki dramatu to tragedia i komedia, zna podstawowe cechy utworów dramatycznych, odróżnia utwór pisany prozą i wierszem od dramatu, wymienia elementy świata przedstawionego w dramacie: czas, miejsce akcji, bohaterowie, wydarzenia, wie, czym się różni realizm od	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: wie, czym cechuje się dramat jako rodzaj literacki, zna cechy utworów dramatycznych, wie, czym cechuje się tragedia i komedia, opisuje elementy świata przedstawionego w dramacie, wymienia charakterystyczne elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog, omawia elementy realistyczne	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: rozpoznaje dramat jako rodzaj literacki, wskazuje cechy utworów dramatycznych, wymienia cechy tragedii i komedii, opowiada o elementach świata przedstawionego w dramacie, wskazuje akt, scenę, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog, odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych,	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: uzasadnia, dlaczego utwór jest dramatem, omawia cechy rodzajowe dramatu i cechy gatunkowe tragedii i komedii, wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi a fantastycznymi dramatu, rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, rodzaj bohatera, określa relacje łączące bohaterów,	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: udowadnia, że utwór jest dramatem, podając odpowiednie przykłady z tekstu, określa funkcje komizmu, prezentuje według własnego pomysłu, z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami w dramatach z kanonu lektur obowiązkowych, określa problematykę dramatów poznanych

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY DRAMATYCZNE				
fantastyki w dramacie, wie, że dzieło dramatyczne ma kontekst kulturowy i biograficzny, wymienia utwory dramatyczne poznane w klasach 7 i 8, zna utwory dramatyczne z kanonu lektur obowiązkowych.	i fantastyczne w dramacie, rozpoznaje rodzaje bohaterów w dramacie, zna pojęcie bohatera tragicznego i komizmu, zna etapy rozwoju akcji dramatycznej, rozumie pojęcie dramatu romantycznego, wypowiada się na temat dramatów poznanych w klasach 7 i 8, krótko opowiada, o czym jest utwór dramatyczny z kanonu lektur obowiązkowych.	określa rodzaj bohatera: główny i drugoplanowy, wskazuje bohatera tragicznego, ocenia bohaterów dramatu, określa, na czym polega komizm, nazywa etapy rozwoju akcji dramatycznej, rozumie kontekst kulturowy i biograficzny dramatu, rozpoznaje cechy dramatu romantycznego, prezentuje w dowolnej formie (w tym w formie interaktywnej) treść dramatów z kanonu lektur obowiązkowych.	odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego, określa funkcje komizmu, wyjaśnia, dlaczego dana postać jest bohaterem tragicznym, omawia etapy rozwoju akcji dramatycznej, wskazuje w utworze cechy dramatu romantycznego, wyjaśnia kontekst kulturowy i biograficzny dramatów poznanych w klasach 7 i 8.	w klasach 7 i 8 i prezentuje ją w twórczy sposób, wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń przedstawionych w dramatach z kanonu lektur obowiązkowych, odwołując się do znajomości całej lektury.

I.1. Czytanie utworów literackich – utwory synkretyczne

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY SYNKRETYCZNE (M.IN. BALLADA)				
wie, że ballada zawiera elementy epiki, liryki i dramatu, wymienia elementy świata przedstawionego w balladzie, wie, czym jest punkt kulminacyjny w balladzie, wymienia utwory synkretyczne poznane w klasach 7 i 8, zna utwory synkretyczne z kanonu lektur obowiązkowych.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: zna cechy ballady, dostrzega w balladzie elementy epiki, liryki i dramatu, omawiam elementy świata przedstawionego w balladzie; wyjaśnia, czym jest punkt kulminacyjny w balladzie, wypowiada się na temat utworów synkretycznych poznanych w klasach 7 i 8, krótko opowiada, o czym jest utwór synkretyczny z kanonu lektur obowiązkowych. dostrzega w sztuce nawiązania do poznanych utworów synkretycznych.	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: wymienia cechy ballady, wie, na czym polega synkryzm ballady, porządkuje wydarzenia ballady w sposób przyczynowo-skutkowy, ocenia dzieła sztuki nawiązujące do poznanych utworów synkretycznych, tworzy ciekawe wypowiedzi inspirowane utworami synkretycznymi z kanonu lektur obowiązkowych.	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: wnikliwie omawia cechy ballady, wyjaśnia, na czym polega synkryzm danego dzieła, określa funkcje punktu kulminacyjnego w balladzie, porządkuje zebrany materiał na temat utworów synkretycznych z kanonu lektur obowiązkowych, interpretuje dzieła sztuki nawiązujące do poznanych utworów synkretycznych, tworzy rozbudowane wypowiedzi inspirowane utworami synkretycznymi.	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: samodzielnie analizuje i interpretuje utwory synkretyczne z kanonu lektur obowiązkowych, prezentuje według własnego pomysłu, również interaktywnie, świat przedstawiony w poznanych utworach synkretycznych.

I.2. Odbiór tekstów kultury

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
INNE TEKSTY KULTURY				
określa tematykę poznanych tekstów kultury, wymienia elementy tekstu kultury, nazywa wrażenia wywołane tekstem kultury, dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą publicystyczną, naukową i popularnonaukową, wie, że są różne gatunki dziennikarskie, rozpoznaje wywiad, artykuł, reportaż wśród gatunków publicystycznych, wie, co to jest lid.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: wyszukuje potrzebne informacje, prezentuje elementy obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii itp., cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego, rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, reportaż, podaje funkcje lidu, dostrzega wartości estetyczne poznanych tekstów kultury.	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: wskazuje cechy tekstów kultury, nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie z obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii, przedstawia własne rozumienie tekstu kultury, określa funkcje literatury pięknej, publicystycznej, popularnonaukowej i naukowej, określa podstawowe cechy wywiadu, artykułu, reportażu, określa znaczenie lidu.	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: opowiada w kilku zdaniach o problemie rozważanym w tekście, opisuje elementy obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii, uzasadnia własne rozumienie tekstu kultury, znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych, porównuje różne dzieła, omawia funkcje lidu.	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch, dokonuje przekładu intersemiotycznego, np. tworzy historię, która mogłaby się wydarzyć w miejscu ukazanym na obrazie czy fotografii, przedstawia własną interpretację dzieła sztuki.

II. Kształcenie językowe

II.1. Gramatyka języka polskiego – fonetyka

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
FONETYKA				
zna pojęcie fonetyka, zna zasady dzielenia wyrazów na głoski i sylaby, rozpoznaje samogłoski i spółgłoski, wie, że i w wyrazie może pełnić różne funkcje, wie, czym są upodobnienia fonetyczne, zna reguły akcentowania w języku polskim.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: rozumie, czym zajmuje się fonetyka, rozdziela rodzaje głosek, rozumie funkcje głosek i, rozumie, na czym polegają zjawiska fonetyczne w polszczyźnie, wymienia reguły akcentowania w języku polskim, rozpoznaje wyjątki od zasad akcentowania.	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: poprawnie dzieli wyrazy na litery, głoski i sylaby, poprawnie przenosi wyrazy, określa rolę samogłoski i, omawia mechanizm upodobnień fonetycznych, stosuje reguły akcentowania w języku polskim oraz prawidłową intonację, wymienia wyjątki od zasad akcentowania.	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: rozpoznaje rodzaje wszystkich głosek i omawia ich cechy, rozpoznaje funkcję litery i w wyrazie, objaśnia mechanizm upodobnień fonetycznych, podaje ich przykłady, wypowiada się z prawidłową intonacją, prawidłowo akcentuje wyrazy i zdania oraz wyjątki.	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: rozumie i wykorzystuje wiedzę o głoskach oraz upodobnieniach do poprawnego mówienia i pisania, świadomie i bezbłędnie akcentuje wyrazy i zdania we wszystkich swoich wypowiedziach oraz podczas czytania i recytacji.

II.1. Gramatyka języka polskiego – słowotwórstwo

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SŁOWOTWÓRSTWO				
zna pojęcia: temat słowotwórczy, definicja słowotwórcza, formant, a także rodzina wyrazów, wyraz pokrewny, rdzeń, rdzenie oboczne, rozpoznaje wyraz podstawowy i wyrazy pochodne, wie, jakie znaczenia są nadawane wyrazom przez formanty, wie, czym są wyrazy złożone i zna podstawowe zasady ich pisowni.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: wie, czym zajmuje się słowotwórstwo, odróżnia wyraz podstawowy od wyrazu pochodnego, próbuje przeprowadzać analizę słowotwórczą wyrazu, rozpoznaje znaczenia nadawane wyrazom przez formanty, rozpoznaje wyrazy pokrewne, rozpoznaje wyrazy złożone, zna zasady tworzenia i pisowni wyrazów złożonych.	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: wyjaśnia, czym są wyrazy podstawowe i pochodne, przeprowadza analizę słowotwórczą wyrazu, wyjaśnia funkcję formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, podaje przykłady kategorii znaczeniowych wyrazów, rozpoznaje rodzinę wyrazów, wskazuje rdzeń i oboczności, omawia zasady tworzenia wyrazów złożonych i objaśnia ich pisownię.	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: poprawnie przeprowadza analizy słowotwórcze, rozpoznaje rodzaj formantu w wyrazie, omawia znaczeniowotwórczą funkcję formantów, podaje przykłady wyrazów należących do jednej rodziny, przedstawia na wykresie zależności między wyrazami pokrewnymi, tworzy wyrazy złożone stosuje w praktyce zasady pisowni wyrazów złożonych.	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: świadomie stosuje w swoich wypowiedziach: wyrazy podstawowe i pochodne, wyrazy należące do różnych kategorii znaczeniowych, wyrazy pokrewne i wyrazy złożone, bezbłędnie analizuje budowę słowotwórczą wyrazu.

II.1. Gramatyka języka polskiego – fleksja

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
FLEKSJA				
odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych, wie, że imiesłowy przymiotnikowy i przysłówkowy są nieosobowymi formami czasownika, zna zasady tworzenia i odmiany imiesłówów, zna podstawowe zasady pisowni nie z różnymi częściami mowy oraz wyjątki od tych zasad, zna wybrane zasady zapisu nazw miejscowych i nazw mieszkańców, zna zasady odmiany imion i nazwisk w języku polskim.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: rozpoznaje nieosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to, bezokoliczniki, imiesłowy, podaje końcówki imiesłówów, wyjaśnia zasady tworzenia i odmiany imiesłówów, wie, jak odróżnić imiesłów od przymiotnika, tworzy imiesłowy z partykułą nie, zna zasady pisowni nie z różnymi częściami mowy, wymienia zasady odmiany i zapisu nazw miejscowych, nazw mieszkańców oraz imion i nazwisk.	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: rozpoznaje, z jaką częścią mowy ma do czynienia, określa formę fleksyjną wyrazu, wskazuje imiesłów w zdaniu i określa jego rodzaj, wymienia wyjątki od zasad pisowni partykuły nie, rozpoznaje nazwy miejscowe, stosuje zasady odmiany i zapisu nazw miejscowych i nazw mieszkańców, poprawnie odmienia imiona i nazwiska..	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: tworzy wskazane formy fleksyjne wyrazów, przekształca wskazane czasowniki na konstrukcje z imiesłowami, bezbłędnie zapisuje nie z różnymi częściami mowy uwzględnienia wyjątki od zasad pisowni partykuły nie, podaje własne przykłady nazw miejscowych, bezbłędnie odmienia i zapisuje nazwy miejscowe, nazwy mieszkańców oraz imiona i nazwiska, wyjaśnia pochodzenie imion i nazwisk.	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: poprawnie używa imiesłówów, wskazuje i poprawia błędy fleksyjne, redaguje tekst z użyciem partykuły nie z różnymi częściami mowy, poprawia błędy swoje i innych w zapisie nie z różnymi częściami mowy, w tym z wyjątkami, koryguje błędy swoje i innych w odmianie i zapisie nazw miejscowych, nazw mieszkańców oraz imion i nazwisk.

II.1. Gramatyka języka polskiego – składnia

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SKŁADNIA				
wie, że w polskiej składni istnieją równoważniki zdania, zdania pojedyncze i złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania, próbuje przekształcać równoważnik w zdanie pojedyncze, a następnie w zdanie złożone oraz w wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania, zna zasady interpunkcji w zdaniach wielokrotnie złożonych, rozumie różnicę między mową zależną a niezależną.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: rozróżnia równoważniki zdań, zdania pojedyncze, złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania, zna typy zdań złożonych, tworzy wypowiedzenia wielokrotnie złożone ze zdań pojedynczych, stosuje zasady interpunkcji w zdaniach wielokrotnie złożonych, odróżnia mowę zależną od mowy niezależnej i umie wskazać je w tekście	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: rozpoznaje w tekście równoważniki zdań, zdania pojedyncze, złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania, przekształca wypowiedzenia zbudowane z różnego rodzaju zdań złożonych, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie, uzupełnia zdania wyliczeniami i wtrąceniami z zachowaniem zasad interpunkcji.	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: układa równoważniki zdań, zdania pojedyncze, złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania, zachowując poprawną interpunkcję, odpowiednio nazywa wypowiedzenia składowe zdań wielokrotnie złożonych, stosuje imiesłowowy równoważnik zdania w swoich wypowiedziach, przy zapisie dialogu stosuje poprawną interpunkcję.	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach zdanie, równoważnik zdania, imiesłowowy równoważnik zdania oraz wypowiedzenia wielokrotnie złożone, wskazuje i poprawia błędy związane z użyciem imiesłowowego równoważnika zdania oraz składnią zdania złożonego, przeprowadza analizę składniową zdań wielokrotnie złożonych, redaguje tekst, w którym wypowiedzi bohaterów zapisuje w formie mowy niezależnej.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA				
zna pojęcia: synonim, antonim, homonim, wyraz wieloznaczny, neologizm, archaizm, kolokwializm, zapożyczenie, związek frazeologiczny, wie, czym jest słownictwo wartościujące, rozróżnia synonim od antonimu i homonimu, a archaizm od neologizmu, dostrzega archaizmy w utworze, dostrzega kolokwializmy w wypowiedzi i próbuje je zastąpić wyrazami ze słownictwa ogólnego, wie, że zapożyczenie można zastąpić wyrazem rodzimym, odróżnia treść i zakres	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: rozumie pojęcia: synonim, antonim, homonim, wyraz wieloznaczny, neologizm, archaizm, kolokwializm, zapożyczenie, związek frazeologiczny, wskazuje synonimy, antonimy, homonimy i frazeologizmy, zna znaczenie wybranych związków frazeologicznych, zna rodzaje i funkcje archaizmów, neologizmów i zapożyczeń, zastępuje kolokwializmy wyrazami ze słownictwa ogólnego, a zapożyczenia – wyrazami rodzimymi, tworzy wyrazy o szerszym zakresie lub bogatszej treści,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: podaje przykłady synonimów, antonimów i homonimów, wskazuje związki frazeologiczne w utworze, rozumie ich znaczenie, podaje przykłady archaizmów i neologizmów, zdrobień, zgrubień, związków frazeologicznych i określa ich funkcje w tekście, omawia funkcje kolokwializmów i słownictwa wartościującego, wymienia różne rodzaje zapożyczeń, wyjaśnia ich funkcje i omawia ich przydatność, rozpoznaje i omawia wyznaczniki stylu językowego, rozpoznaje cechy stylu w czytanim tekście,	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: tworzy synonimy oraz antonimy konkretnych słów, wyjaśnia różnicę między archaizmem a neologizmem oraz zdrobnieniem a zgrubieniem, poprawnie używa frazeologizmów w swoich wypowiedziach, interpretuje tekst, biorąc pod uwagę znaczenie i funkcję archaizmów, neologizmów, kolokwializmów, stosuje różne sposoby wzbogacania słownictwa, wskazuje w tekście środki charakterystyczne dla różnych stylów językowych, podaje przykłady tekstów pisanych różnymi stylami.	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: funkcjonalnie wykorzystuje zdobyte wiadomości, urozmaica język swojej wypowiedzi, świadomie stosuje neologizmy w swoich wypowiedziach, świadomie używa kolokwializmów i archaizmów w celu stylizacji tekstu, na bieżąco wzbogaca swoje słownictwo, koryguje błędy swoje i innych, tworzy prace w odpowiednim stylu językowym.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA				
znaczeniowy wyrazu, wie, że zasób słownictwa jest stale wzbogacany, wie, co to jest styl językowy, zna różne rodzaje stylów językowych.	rozpoznaje zdrobnienia i zgrubienia, zna sposoby wzbogacania słownictwa, rozpoznaje różnice między językiem mówionym a pisanym, oficjalnym a nieoficjalnym, rozpoznaje różne rodzaje stylów językowych, zna środki językowe charakterystyczne dla różnych stylów.	omawia różne rodzaje stylów językowych.		

II.3. Komunikacja językowa i kultura języka

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
KOMUNIKACJA JĘZYKOWA I KULTURA JĘZYKA				
zna zasady pisowni, wie, że istnieje norma wzorcowa i norma użytkowa, wie, że istnieją różne rodzaje błędów językowych,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: wie, co to jest norma językowa i błąd językowy, wymienia rodzaje błędów,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: wyjaśnia różnicę między normą wzorcową a normą użytkową, omawia różne rodzaje błędów językowych,	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: na przykładach wyjaśnia różnicę między normą wzorcową a użytkową, w praktyce rozpoznaje i eliminuje różne	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: poprawia błędy w pracach swoich oraz kolegów / koleżanek, na co dzień wykorzystuje wiedzę

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
KOMUNIKACJA JĘZYKOWA I KULTURA JĘZYKA				
rozpoznaje teksty reklamowe, wskazuje slogany reklamowe, wie, że w języku istnieje perswazja, dostrzega manipulację językową, zna zasady dyskusowania, stara się zabierać głos w dyskusji, formułuje argumenty.	odróżnia normę wzorcową od normy użytkowej, zna cechy i funkcje tekstów reklamowych, wie, czym jest slogan, odróżnia perswazję od manipulacji, rozpoznaje środki służące manipulacji językowej, zna znaczenie języka ciała w komunikacji, zna środki retoryczne stosowane w dyskusji, podaje przykłady słownictwa modnego, wyraża opinię na temat zjawisk językowych i ochrony polszczyzny.	przekształca wypowiedzi tak, by usunąć błędy, określa cechy i funkcje tekstów reklamowych, wskazuje różnicę między perswazją a manipulacją, ocenia zasady dyskusowania, przedstawia argumenty w dyskusji, stosuje środki retoryczne, wyjaśnia, na czym polega kultura języka, podaje przykłady mody językowej.	rodzaje błędów językowych, podaje przykłady sloganów reklamowych, wskazuje w tekście środki służące manipulacji, stosuje w praktyce zasady dyskusowania, poprawnie stosuje środki retoryczne, zastępuje słownictwo modne synonimami, uzasadnia opinię na temat zjawisk językowych i ochrony polszczyzny.	o komunikacji językowej i kulturze języka, świadomie posługuje się perswazją, nie poddaje się manipulacji językowej ani jej nie używa, zna różne odmiany dyskusji, bierze udział w debacie.

II.4. Ortografia i interpunkcja

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA				
zna reguły polskiej ortografii, zna zasady interpunkcji w zdaniach oraz sposoby przytaczania cudzej wypowiedzi.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: rozumie, że na ortografię wpływa związek między formami fleksyjnymi oraz wyrazami pokrewnymi, rozpoznaje reguły ortograficzne, stosuje zasady poprawnej pisowni i interpunkcji.	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: wie, co łączy ortografię z tradycją, rozumie, że pisownia odzwierciedla zmiany, które kiedyś zaszły w języku, objaśnia reguły ortograficzne i interpunkcyjne.	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: w praktyce stosuje się do zasad polskiej ortografii i interpunkcji.	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: poprawia błędy ortograficzne i interpunkcyjne w pracach swoich oraz kolegów / koleżanek.

III. Tworzenie wypowiedzi

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ROZPRAWKA, OPOWIADANIE TWÓRCZE, PRZEMÓWIENIE, CV, LIST MOTYWACYJNY, PODANIE				
wie, czym jest rozprawka, zna pojęcia teza i argument, wie, że argumenty należy hierarchizować, wie, że argument powinien być uzasadniony i zawierać odwołanie do przykładu,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: wymienia elementy kompozycyjne rozprawki, formułuje tezę, wie, czym jest argument, odróżnia przykład od argumentu,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: wymienia cechy rozprawki, odróżnia tezę od hipotezy, odróżnia argument od kontrargumentu, ilustruje argument przykładem,	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: stawia ciekawe / oryginalne hipotezy, formułuje kontrargumenty, hierarchizuje argumenty, zgadza się z cudzym poglądem lub z nim	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: samodzielnie pisze spójną i rozwiniętą rozprawkę z tezą oraz hipotezą, uwzględniając wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi, samodzielnie pisze spójne

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ROZPRAWKA, OPOWIADANIE TWÓRCZE, PRZEMÓWIENIE, CV, LIST MOTYWACYJNY, PODANIE				
wie, czym jest plan kompozycyjny, zna cechy przemówienia i cel tej formy wypowiedzi, zna rodzaje argumentów, zna zwroty do słuchaczy, wie, że w przemówieniu wykorzystuje się głos i mowę ciała, odróżnia opowiadanie twórcze od odtwórczego, zna typy narracji, wie, że opowiadanie trzeba odpowiednio skomponować, zna pojęcia retrospekcji i puenty, pod kierunkiem nauczyciela i / lub w grupie pisze rozprawkę z tezą, opowiadanie twórcze oraz proste przemówienie,	wie, na czym polega hierarchizacja argumentów, wie, co to jest wnioski, zna zasady tworzenia planu kompozycyjnego zna etapy pracy nad przemówieniem, dobiera argumenty i zwroty do słuchaczy, wie, jak wykorzystać głos i mowę ciała, rozdziela typy narracji, wie, na czym polega trójdzielna kompozycja opowiadania, rozprawki, przemówienia, rozumie znaczenie retrospekcji i puenty, pisze rozprawkę z tezą, opowiadanie twórcze i przemówienie, zna środki językowe nadające tekstowi spójność,	próbuję uporządkować wywód, pracuję nad planem kompozycyjnym, podejmuje próbę wnioskowania, pisze rozprawkę z hipotezą oraz przemówienie, w którym odpiera przewidywany kontrargument, uzasadnia dobór argumentów, stosuje odpowiednie zwroty do słuchaczy, wskazuje różnice między opowiadaniem twórczym a odtwórczym, stosuje różne typy narracji w opowiadaniu, stosuje akapity dla oznaczenia głównych elementów kompozycyjnych tekstu, stosuje w opowiadaniu	polemizuje, rzeczowo uzasadniając własne zdanie, formułuje wnioski, porządkuje wywód argumentacyjny, sporządza plan kompozycyjny, funkcjonalnie korzysta ze zwrotów do słuchaczy, używa środków retorycznych, świadomie wykorzystuje głos i mowę ciała, stosuje w opowiadaniu sześć elementów urozmaicania stylu, rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych, pisze rozwiniętą rozprawkę z tezą i hipotezą, ciekawe rozbudowane przemówienie	przemówienie, używając różnych środków retorycznych i różnych rodzajów argumentów, publicznie wygłasza swoje przemówienie, samodzielnie pisze spójne rozwinięte i ciekawe opowiadanie twórcze, uwzględniając wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi, koryguje własne i cudze błędy związane z tworzeniem form wypowiedzi, tworzy bezbłędnie pisma użytkowe.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ROZPRAWKA, OPOWIADANIE TWÓRCZE, PRZEMÓWIENIE, CV, LIST MOTYWACYJNY, PODANIE				
zna pojęcie spójności tekstu, zna wybrane kryteria oceny różnych form wypowiedzi, wie, czym są teksty użytkowe, wie, czemu służą CV i list motywacyjny.	przekształca tekst tak, by tworzył logiczną całość, rozpoznaje w tekstach wnioskowanie, wymienia kryteria oceny różnych form wypowiedzi, odróżnia podanie od innych form użytkowych, zna elementy kompozycyjne CV i listu motywacyjnego.	retrospekcję i puentę, dba o spójność tworzonego tekstu, stosuje środki językowe nadające tekstowi spójność, ocenia różne formy wypowiedzi, stosując poznane kryteria, wyjaśnia, czym są CV, list motywacyjny i podanie, umie napisać wskazany tekst użytkowy.	i opowiadanie twórcze, omawia zasady tworzenia konkretnych tekstów użytkowych, tworzy tekst jako logiczną całość, pisze podanie zgodnie z wszelkimi wymogami tej formy wypowiedzi, poprawnie tworzy dokumenty aplikacyjne.	